

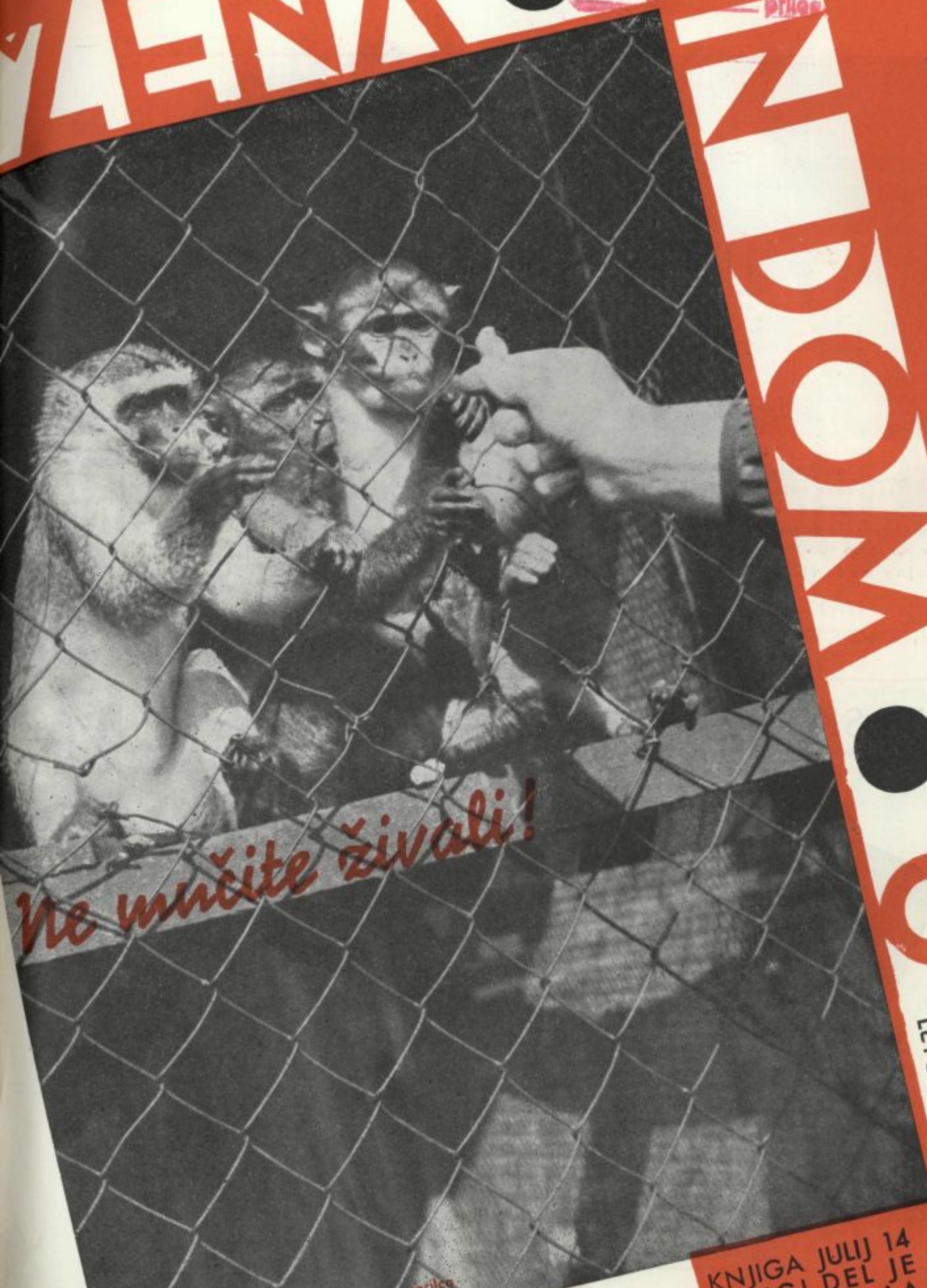
VENA

DRZAVNA TISKARNA

30. V. 1933.

Poštnina plačana v gotovini.

105



Ne mučite živali!

PRIDOLANJE

LETO IV. JUNI 1933.

KNJIGA JULIJ 14
DRUGI DEL JE
PRILOŽENA

iz materiala Dremovega svetlobnega merilca



Tale Kitajček Vam lahko potrdi, da so čajne mešanice **«BUDDHA»** res izbornega okusa in čudovite arome.

Prepričajte se in zahtevajte pri svojem trgovcu samo **BUDDHA-čaj** v zavitkih.

Čajne mešanice izdeluje:

TEA IMPORT, Ljubljana

Telefon 26-26 Večna pot 15 Telefon 26-26



Kakor božajoč okvir okrog dragocene slike je praktičen in lep dežnik.

Seveda samo, če je prvovrstno blago, s katerim Vam postreže t v r d k a

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Na drobno! Mestni trg 15. Na debelo!

Ustanovljena leta 1839.

TRI SKODELICE

izborne in okusne



dr. Pirčeve sladne kave so vsakdanji zajtrk in malica našega Matička, Brede in tudi Janezka. Zato so močni in zdravi. Matere, dajte svojim otrokom samo domač izdelek, in ta je **DR. PIRČEVA SLADNA KAVA**

GOSPODINJE!

PRAVA DOMAČA JED LE S PRAVIM DOMAČIM IZDELKOM.



JUGOSLOVANSKA TVORNICA

D. A. OETKERJA



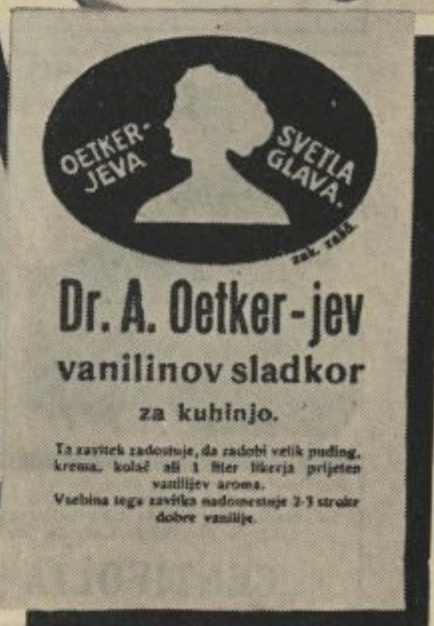
Nadalje proizvajamo še:

pudinge

kreme

šartlje

itd.





Originalna slika trajne ondulacije,
izdelana z aparatom in preparati

GALLIA PARIS

GALLIA-ONDULACIJA zadovolji vsako damo finega okusa zaradi tega, ker je trajnost preparacije in naravna oblika valovite frizure v vsakem oziru na najvišji dosegljivi točki.

GALLIA-ONDULACIJA in njen način kodranja las je v Sloveniji brez konkurence ter se izdeluje to delo edino le v salonu

NAVINŠEK, Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.

Zanemarjeni
zobje Vas kaze

Zato varujte svoje zobe pred razkrajajočo gnjilobo. Dajte si zobe večkrat po strokovnjaku pregledati, gotovo pa vsakega $\frac{1}{4}$ leta. Tako si ohranite čista usta in zobe.

ZOBNI ATELJE

DENTIST BEVC Jožko

LIUBLJANA, Gosposvetska 4 $\frac{1}{2}$
tel. 3296

ordinira od 9- $\frac{1}{2}$ 1, 2- $\frac{1}{2}$ 6
podgovora tudi izven teh ur, ob sobotah
se ordinira le do 4

SOLIDNA POSTREŽBA
A NIZKE CENE
LEPA LINIJA KROJEV
O S E B N O
NASVETOVANJE

VELIKA IZBERA
EDINSTVENI KROJI
RAFINIRAN OKUS
ATELJE BREZHIBEN

SALON VERA

NEBOTIČNIK
6. NADSTROPJE
TELEFON ŠTEV. 24-63

Brezplačni lift na razpolago

B,
E
K
O
-
L
A
M
P
E



B
E
K
O
-
L
A
M
P
E

Za malo denarja lepo svetiljko. — Zahtevajte brezplačni cenik s slikami.

„BEKO-LAMPE“, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.



Lepe oble, polne prsi so kras vsake žene. Najsi bodo prsi še tako milahave in viseče, dobe, če uporabljate **Lait de Juno**, v naj-

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

krajšem času zavidno bujnost, obilno in trdost. Din 65.—.

Crème Rose Centifolia, najidealnejša francoska suha krema. Daje temnorjavo lubko in nežno polt. Če jo redno uporabljate, izginejo vse nečistosti, obraz pa postane mladosten, svež in mikaven do pozne starosti. Potrebna vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminko, za zabave, ples in promenado. Din 40.—, srednji lonček Din 18.—.

Gold Cream, originalna angleška radioaktivna masna nočna lanolinska krema, ki prodira v vse znojnice in s tem varuje in z vsakim dnem bolj pomlaja obraz. Odpravlja čudovito hitro grbanice in gube pod očmi in na sencih, pa bi zato morala biti na toaletni mizici vsake moderne dame. Din 42.—, srednji lonček Din 22.—.

Vaša lica bodo samo tedaj nežna in polna mladostnega čara in svežosti, kadar boste uporabljali naše znamenite biološke pomočke za dovršeno nego polti.

Lait „Odalliques“ pour les Muscles. Iz najdragocenejših bioloških olj za ohranitev in okrepitev obraza in za popolno odpravljanje znojnic in nagubane kože. Din 74.—, srednja steklenička Din 25.—.

Mugetta lotion odpravi čez noč vse solne pege in rumene in rdeče lise. Din 30.—.

Kapljice Taito odpravijo v osmih dneh tetovirano kožo, bradavice, madeže in pege. Din 60.—.

Gumaste nogavice morajo nositi vsi, ki trpe na krčkah (zabreklih žilah na nogah), oteklinah, revmatičnih boleznih itd. Gumaste nogavice ne dajo nogi samo lepe in graciozne oblike, ampak odpravijo tudi vse bolečine in vsako otekanje. Par nogavic od Din 110.— naprej.



„CENTIFOLIA“, parfumerija, Zagreb, Jurišičeva 8. Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike!

Vsaka dama je srečna, če je za majhen denar lepo oblečena.

To je danes mogoče vsem. Treba je le, da si ogledate čudovite modele poletnih oblek pri tvrdki

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

Brušena stekla in ogledala za moderno pohištvo in razne druge lokale ter steklo za stavbe, nadpise, avtomobile itd. dobavlja najceneje tvrdka



Tel. 23-43

«SPECTRUM», D. D.
tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII, Celovška cesta 81

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave
Vam oskrbi,
od preprostih
do najfinejših,

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/II.

Med. dr. Ivo Rakuljić-Zelov

javlja, da se je z ženske univerzitetne klinike v Gradcu, kjer se je specializiral in kjer je vršil službo asistenta pri dvornem svetniku prof. dr. E. Knauerju, preselil v Ljubljano in da ordinira

za operativno ginekologijo (ženske bolezni) in porodništvo

na Miklošičevi cesti št. 34, I. nadstropje,
od 9. do 11. in od 16. do 19. ure.

Telefon: 20-25.

Telefon: 20-25.

Če imate nečisto polt,

premasno kožo, mozolje na obrazu itd., preizkusite izdelke

„LA TOJA“.

Izdelki „La Toja“ so napravljeni po strogo znanstvenih predpisih iz najfinejših surovin ob dodatku naravnih zdravilnih soli in glena, ki ga daje slavno špansko zdravilišče na oroku „LA TOJA“.



Zahtevajte v lekarni ali drogeriji toaletno milo „LA TOJA“,
kremo za raziranje „LA TOJA“, Shampoo „LA TOJA“,
Lotion ali limon „LA TOJA“, olje za masažo „LA TOJA“.

Ako teh izdelkov še ne dobite v svoji lekarni, pišite dopisnico na:

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

„CHEMOTECHNA“,

kemični laboratorij

družba z o. z.

Mestni trg št. 10

LJUBLJANA

Mestni trg št. 10

Imenovana tvrdka izdeluje tudi priznana razkuževalna sredstva.



Srečna zakonca

«Človek ima vsak dan same skrbi. Ne vem, kaj bi napravila in kako bi napravila. Časih me že vse jezi. Samo okoli prvega sem vesela. Takrat dobim novo številko «Žene in doma». To je zame skoraj praznik. Kar odtrgati se ne morem od njega. Veš, bolj mi nisi mogel ustreči kakor s tem, da si mi ta list naročil. Zdaj bi pa še nekaj rada...»

«Kaj pa, srček? Balo si si že napravila. Ali kakšno novo obleko? Nove čevljičke? Nov klopuček? No, kar z besedo na dan!»

«Nič tako dragega. Veš, Podkrajškova izda vsako leto pet gospodinjstkih knjig, ki stanejo za naročnice «Žene in doma» samo 37 dinarjev. Same dobre stvari, to ti rečem!»

«Kakšne pa so?»

«Poglej, prva knjiga je kakor nalašč za naju. 'Mož in zakon' — nekakšna učna knjiga za vse tiste, ki so že v zakonu ali pa se zanj šele pripravljajo. Knjiga je po vsem svetu razširjena in ima milijonske naklade. Če ne bi bila tako imenitno pisana, ne bi bila tako znana. Pa tudi to vem, da je Podkrajškova ne bi bila izbrala, če ne bi bila res nekaj posebnega. Poučila naju bo, kako si morava urediti življenje pred zakonom in pozneje, odkrila nama bo vse tiste navidezne malenkosti, ki tako rade uničijo zadovoljnost v zakonu, in nama povedala, kako se bova najlaže ognila vsem prepirom in vsem zablodam, ki so tako pogosto posledica nepravilnega zakonskega življenja. Že ta knjiga sama je toliko vredna, kakor stanejo vse skupaj.»

«Kakšne so pa druge knjige? Če so vse tako dobre, kakor prva, jih takoj naročim.»

«Kaj pa si misliš? Druga knjiga izpod peresa zdravnika dr. Petriča nama pove vzroke bolezni. Vsak človek mora dobro poznati bistvo bolezni, da se jih lahko obvaruje. Saj je obvarovanje zmeraj lažje kakor zdravljenje. S to knjigo bova spoznala vse skrivnostno delovanje in snovanje telesa. Ali misliš, da to ni potrebno?»

«Seveda je! Nič ne rečem. Saj človek navadno o sebi tako malo ve...»

«No, prav zato! Potem je pa še posebna knjiga o vrtu...»

«I, saj vrta še nimava!»

«Nič zato! Saj v njej ni samo popisano delo na vrtu. Tudi to bom v njej dobila, kako ločim dobro povrtnino in sadje od slabega. Pa še marsikaj dobrega! Sicer pa ni nikjer napisano, da ne bova vrta nikoli imela. Jaz tako hrepenim po njem. Menda ni večjega veselja kakor tisto, ki ga občutimo, če vidimo, kako vse lepo uspeva.

Kolinska

TVORNICA

ČIKORIJE



Naš pravi domači izdelek

Če pa gre človeku tudi na vrtu vse narobe, bo slabe volje. Ali bi Ti bilo ljubo, če bi bila slabe volje?»

«Ne, dragica, kako moreš kaj takega misliti? In knjige Ti takoj naročim, da boš vedela.»

«Le počakaj še malo! Saj Ti še nisem vsega povedala. Veš, četrta knjiga je pa samo zame. O pletenju piše in o krpanju. V njej bom dobila polno lepih nasvetov za cenena in praktična oblačila. Skoraj vse, kar sem morala doslej kupovati, si bom zdaj lahko sama napravila. Povrhu pa dobim še koledar za prihodnje leto, ki ima vse polno zanimivega branja za zabavo. — Pomisli, štiri dobre svetovalce in enega prijatelja za 37 dinarjev! Ali ni to zastoj?»

«Res je! Kar izpolni položnico in mi jo daj! Še danes odpošljem denar!»

«Pa še nekaj sem Ti pozabila povedati. Kakor hitro poravnáš naročnino, si pridobim pravico, da se lahko udeležim žrebanja nagrad, ki bodo v prihodnjih številkah razpisane. Če mi bo sreča mila, dobim kakšno lepo nagrado. Mogoče jedilnico. To bo veselje.»

Tistim, ki se jih tiče

Nekaj naročnic je, ki še niso poravnale letošnjih mesečnih obrokov. Tiste, ki so res v zadregi, prosimo, da nam sporoče, kdaj bodo plačale, da nam jih ne bo treba opominjati. Vse druge pa lepo prosimo, da nam še danes nakažejo polletno naročnino. Laže je utrpeti majhen znesek, kakor če se nabere več obrokov skupaj. Torej ne pozabite, ker se Vam z opominom neradi zamerimo. Vsem, ki ste in ki boste storile svojo dolžnost, pa iskrena hvala!

Več gospodinjstkih pomočnic priporoča gospodinjam posredovalnica v Šelenburgovi ulici št. 7. Brezposelna dekleta dobe službe in prenočišče.

ŽENA IN DOM

ilustrirana revija za slovensko ženo
*številka 6 * junij 1933 * leto IV*

Ljubite živali...

Ljubite živali, ljubite vsako rastlino in sleherno reč! Če boš vse ljubil, se ti bo razodela božja skrivnost v vseh rečeh, in ti boš končno objel ves svet z ljubeznijo. Ljubite živali, kajti Bog jim je dodelil osnovno modrost in brezskrbno veselje. Ne motite jih, ne mučite jih, ne jemljite jim veselja, ne ravnajte proti božjim postavam. Človek naj se ne povzdiguje nad žival, kajti one so brez greha, ti pa, o človek, v svoji namišljeni veličini, pretvarjaš s samim svojim pojavom zemljo v gnilobo in puščaš za seboj sled trohnobe. Vsem živalim bi bilo prijetneje v tvoji bližini, če bi bil ti sam boljši.

✱

Dostojevski.

Krutost proti živalim je ena najbolj značilnih pregreh nizkotnega in neplemenitnega naroda. Kjer jo opazimo, je gotovo znamenje nevednosti in surovosti, katerega ne morejo pregnati vsa zunanja znamenja razkošja.

✱

Humboldt.

Živalim nismo dolžni usmiljenja, ampak pravičnosti. Usmilimo se grešnika, ne pa nedolžne, zveste živali, ki pogosto preživlja svojega gospodarja in nima od tega drugega kakor borno hrano.

✱

Schopenhauer.

Krutost proti živalim, tudi že samo brezčutnost proti njih trpljenju, je po mojem mnenju eden najtežjih grehov človeštva. To je tudi podlaga človeške pokvarjenosti. Nikoli nisem pomislil na milijone teh potrpežljivo in tiho prenašanih bolečin, ne da bi me težilo. Ako ustvari človek drugim toliko trpljenja, ali ima potem pravico, da se pritožuje, če sam trpi?

Romain Rolland.

✱

Značaj naroda lahko presodimo po tem, kako ravna z živalmi.

Friderik Veliki.

✱

Naša zakonodaja je še vse premalo stroga proti mučenju živali. Kdor zahteva ljubezen do ljudi, mora oznanjevati tudi ljubezen do živali. Srce, ki je zakrknjeno proti živalim, tudi ne bo nikoli plemenito proti ljudem. Ako bi bil jaz ljubi Bog, bi izpremenil človeka, ki je danes za mesarja, jutri v tele in bi ga pojutrišnjem vljudno vprašal, kako in kaj misli sedaj o stvari. Morda bi se potem človek in žival le pobotala. Svet bi s tem mnogo pridobil, človeško srce pa še veliko več.

✱

Rosegger.

Sočutje ostane vedno isto čustvo, vseeno, če ga občutimo za človeka ali za muho. V obeh primerih se človek, ki je dostopen sočutju, odtegne egoizmu in razširi tako notranje zadovoljstvo svojega življenja. Zato naj drži človek vsak izraz sočutja, ki ga občuti za kakšno živo bitje, prav posebno v časih. Vsak, tudi najmanjši izraz sočutja mora pustiti, da rase in ga ne sme zamoriti, tudi če ga je zbudil najneznatnejši dogodek. Človek, ki je doumel važnost sočutja, se ne bo dal odvrniti od udeleževanja svojega sočutja, tudi če se bo zdel drugim smešen. Kaj mu stori, ako bo žel zasmehovanje in preziranje, ker je rešil miško iz pasti, namesto da bi jo umoril, ko pa ve, da je rešil življenje živali, ki ljubi svoje življenje prav tako kakor človek, in da se je s tem, ko je sledil brez omahovanja sočutju, za korak približal vseobjemajoči ljubezni, ki ne pozna meja.

Tolstoj.

(Prevedla M. S.)

Emile Zola:

Ljubezen do živali

Emile Zola, slavní francoski pisatelj, je bil poseben ljubitelj živali. O njegovem globokem pojmovanju živalskih pravic pričajo v zadostni meri že tile odlomki:

Zakaj me pretrese vedno do dna srca, kadar naletim na naših šumnih cestah na psa, ki se je zatekel?

Zakaj vzbudi v meni toliko sočutja, če vidim, kako teka žival sem ter tja, kako povoha vsakogar, očitno čisto nesrečna, ker ne more najti svojega pravega gospodarja? Zakaj mi prizadene to toliko bolesti, da mi zagreni vse veselje na mojem izprehodu?

Zakaj me ne zapusti žalostni spomin na izgubljenega psa do večera, do drugega dne? Zakaj se pojavi vedno iznova v meni skrb, kako se živali godi, kje je, ali je našla zavetje, ali ima kaj jesti, ali se ni zatekla trepetaje od mraza za kak ogeljni kamen?

Zakaj sem ohranil v svoji zavesti pretresujoči, vedno iznova se porajajoči spomin na pse brez gospodarja, ki sem jih srečal pred desetimi, pred dvajsetmi leti? Spomin na trpljenje uboge živali, ki ne zna govoriti in ki se v naših velikih mestih ne more preživljati s svojim delom?

Zakaj me tako globoko pretrese trpljenje živali? Zakaj ne prenesem misli, da trpi kakšna žival, tako da ustanem včasih ponoči, pozimi, da se prepričam, ali ima moja mačka skledico vode? Zakaj so vse živali stvarstva moji mali sorodniki? Zakaj me napolnjuje že samo misel

nanje z usmiljenjem, potrpljenjem in ljubeznijo?

Zakaj štejem vse živali k svoji družini prav tako kakor ljudi?

*

Kdo bo raziskaval ljubezen do živali? Kdo nam bo povedal, kako globoko je pognala korenine v našem bistvu? Če izprašam samega samega sebe, mislim, da ima moje sočutje do živali svoj izvor v tem, ker živali ne znajo govoriti, ker ne morejo izraziti svojih želj, ker jim ni mogoče razodeti svojih bridkosti. Ali ni to strašno, če kdo trpi, pa nima izraza, da bi svoje trpljenje razodel? Odtod izvira moja neprestana pozornost proti živali in moja skrb, ali ji ničesar ne manjka, dasi pri tem najbrže pretiravam bolečine, ki jih občuti...

To pa je usmiljenje, sočutje; a kako bi razlagali ljubezen? Čisto nerešeno je vprašanje, zakaj je zdrava žival, žival, ki me ne potrebuje, moj prijatelj, moj brat, moj tovariš, h kateremu se zatekam in katerega ljubim? Zakaj pri meni ta ljubezen in pri drugih ravnodušnost, celo sovraštvo?

*

Živali še nimajo domovine. Nikjer ni nemških, italijanskih, francoskih psov. Povsod so samo psi, ki trpe, kadar jih bijejo. Toda, ali bi ne bilo mogoče začeti s tem, da bi se sporazumeli od dežele do dežele o ljubezni, ki smo jo dolžni živalim? Od te splošne ljubezni do živali, ki bi se razširjala čez meje vseh dežel, bi mogoče dospeli do splošne ljubezni do ljudi. Če bi postali vsi psi vseh dežel bratje, če bi bili povsod negovani z isto ljubeznijo, če bi stali pod istimi zakoni in bi bili tako edini prosti narod izven bojevitnega in bratomornega pojma o domovini, ali bi ne bila to pot v mesto bodočega blaženstva? Mednarodni psi, ki bi jih lahko ljubili in branili vsi narodi, ki bi bili skupni vsem narodom, ali ni to lep zgled? Kako zelo bi bilo želeli, da bi se človeštvo takoj oklenilo te šole v upanju, da si bo nekoč lahko reklo, da taki zakoni ne veljajo samo za pse!

Vse to lahko dosežemo čisto preprosto, v imenu sočutja, da preprečimo trpljenje, od katerega sicer živi narava, katerega bi pa moralo človeštvo znižati na najmanjšo mero v vednem boju, v edinem boju, v katerem je predno izdržati. Ustvarite zakone, ki bodo preprečili tepenje ljudi, ki bodo drugim pripravili vsakdanji kruh, zakone, ki bodo združili ljudi v vezmi človečanstva, tako da bo končno zavladal mir na zemlji! Tako naj se združijo ljudje za uboge zapuščene živali z edinim ciljem, da ne bodo več tepene in da bodo manj trpele.

(Prevedla M. S.)

Pod materinim
varstvom.



Linkoln in lastovice

Abraham Lincoln, nekdanji ameriški predsednik, je v svojih mladih letih mnogo potoval. Bil je odvetnik in je večkrat jezdil z večjo družbo svojih tovarišev k raznim razpravam. Ti odvetniki so se med potjo radi šalili in zabavali.

Ko so se nekega dne vračali od razprav, so zagledali pred hišo na tleh dve mladi lastovici, ki sta padli iz gnezda in nista še mogli zleteti, ker sta imeli prešibka krila.

Vsi so jezdili mirno dalje.

Abraham Lincoln je pa ustavil svojega konja.

«Kaj hočeš?» ga je vprašal eden tovarišev.

Poiskati moram gnezdo teh mladičkov, da ju vrnem njuni materi, je odvrnil veliki mož in pobral tresoči se lastovici.

«Bodi no pameten!» je rekel drugi. «Pozno je že in mrači se. Zamudili bomo našo skupno večerjo. Pojdi! Pojdi!»

Lincoln se za te besede ni zmenil. Ker so njegovi prijatelji videli, da mu zastoj prigovarjajo, so odjezdili in ga pustili samega.

Lincoln je našel lastovičje gnezdo in položil vanje oba mladička ter zadovoljno odjezdil dalje.

Šele čez eno uro je prišel za svojimi tovariši, ki so že sedeli pri večerji in se veselo gostili. Pričeli so se šaliti in ga dražiti, češ da je preveč usmiljen.

Lincoln jim je resno odgovoril:

«Prijatelj! Vso noč bi ne mogel zatisniti oči, ako bi ne bil vrnil lastovic njuni materi!»

Smeje je potihnil.

Kesnejša leta strašne meščanske vojske pričajo o plemenitem trdnem značaju in dobrem srcu Abrahama Lincolna.

Henry Melville:

Mohikan

Bil je poglavar svojega rodu, najzвитеjši in najpametnejši vojščak, najboljši stezosledec prerije in gozdov. Bil pa je tudi najzvestejši tovariš in drug na lovu, varuh farme in živine. Izkratka — vse lastnosti je imel, ki bi ga napravile slavnega po vsem Texasu, če bi bil človek. Toda Mohikan je bil pes.

Še pravi pes ni bil. Samo križanec med psom in prerijskim volkom. Njegova mati, čistokrvna škotska ovčarka, se je v veliko žalost svojega gospodarja Jima Moora spečala z volkom, ki se je ločil od svoje trope in sledil za njo v vas. Mladi ljubezenski idili je napravil razjarjeni Jim Moore hiter konec z dobro merjenim strelom v volkovo glavo, toda kmalu nato je capljalo ob vitki pasji materi nekaj kocinastega, volčji bastard, ki ni poznal strahu.

Ko ga je hotel nekoč Jim seznaniti z bičem, sta si človek in žival prvič pogledala iz očesa v oko. Za rumenimi zrenicami živali je plamtelo kakor brezno globoko sovraštvo in taka prirodna divjost, da je mož povsilel bič.

Tako je Mohikan zrasel in vse se ga je balo. Kmalu je postal brez prehudega boja voditelj divje pasje trope z vasi, ki je vsako noč sledila po preriji za plemenom. Kmalu so vaščani opazili vrednost Mohikanovega vodstva. Volkovi in kojoti so se jeli ogibati ozemlja naselbine, da se ne bi srečali s svojim krvnim sorod-



Gospodar prihaja.

nikom in njegovo tropo. Večkrat se je vnel hud boj med prerijskimi živalmi in podivjanimi psi, in zmeraj so bile zveri premagane. Odtlej so v velikem ovinku bežale mimo Mohikanovega lovišča in črede v naselbini so živele v miru.

Jim Moore in Mohikan sta se drug drugega ogibala. Pes bi bil lahko dobil boljše zavetje, kakor je bila preperela pasja hišica na Moorovi farmi, toda nikakor ni maral zapustiti edinega bitja, ki ga je ljubil. To bitje je bila Ann Moore, Jimova mlada, nesrečna žena.

Nekoč je farmar prodal čredo ovac in premeteni prekupčevalci so ga pošteno opeharili. Hotel je svojo jezo udušiti v pijači, toda s pitjem jo je le še povečal do besnosti. Ko se je vrnil domov, je komaj še stal pokoncu in vse, kar mu je bilo na poti, je zmetal po tleh. Potem je nenadoma zagledal ženo pred sabo. V njenih očeh je videl hladno preziranje in v slepi besnosti je zamahnil z roko. Ann je prestrašeno kriknila, potem jo je udarec zadel. Toda nobeden več. Skozi okno je skočil Mohikan in se postavil med njega in njo. Renčal je. Nagon mu je pravil, naj se pijanemu dvonožcu umakne, toda njegova gospa je potrebovala pomoči in zato je prišel. In tedaj se je Jim drugič seznanil s sovraštvom v Mohikanovih očeh. Pograbil je volovski bič in ostro usnje se je zarezalo v pasji kožuh. Težki udarci so žvižgali po glavi in očeh živali, ki je od bolečin poskakovala. Naposled je možu omahnila roka. Tedaj pa je začel Mohikan. S prvim skokom je raztrgal gospodarjevo levo roko, ki se mu je nemočno postavila v bran. In če ga ne bi bila Ann poklicala, bi bilo takrat po Jimu Mooru. Toda gospa je ukazala in materina kri v Mohikanu je bila še tako močna, da je moral ubogati. Šel je, ne da bi pogledal premagane človeka. Tedaj je pograbil Jim Moore z zdravo desnico puško, skrbno pomeril in zadel. Mohikan se je na dvorišču sesedel. Ko je prišel Jim ven, da bi ga pokončal do konca, je dobil le še krvave sledove, ki so kazali proti gozdu, kamor se je bila zatekla ranjena žival. Tja se pa Jim ni upal.

Od tistega dne se je Mohikan izgubil.

Ann ga je dan za dnem brez uspeha iskala in klicala, in če ne bi bili vaški psi ostali prav taki, kakor so bili prej, bi bili ljudje mislili, da je moral v gozdu poginiti za strašno rano. Toda tropa se je še zmeraj pokorila nevidnemu voditelju. Zvečer, ko so prišle prve meglice, se je oglasil iz gozda hripav volčji lajež, ki je zvenel kakor ukaz. Preden se je docela stemnilo, so vsi vaški psi izginili. Še celo šerifov policijski pes je šel z njimi.

Nekega dne je gnal Jim Moore s kavboji čredo mladih krav k reki. Tedaj pa ga je sredi prerije, sredi njegovih ljudi napadel Mohikan. Če bi bil jezdec opazil plašno hrzanje svojega konja, bi se bil morda še rešil s hitrim begom ali pa bi bil vsaj poklical pomoč. Tako pa je volčjak brez opozorila skočil nanj in roparski zobje so se zagrizli v Jimovo grlo. Kakor lutka je padel mož s konja, in ko so priskočili kavboji, je že izkrvavel. Pes je mirno obsedel in pustil, da ga je Bob Stone prijel in privezal.

Jim Moore pri svojih ljudeh ni bil priljubljen in pes jim je pri čuvanju čred dostikrat pomagal. Zato so skočili s konj in sedli po tleh. Posvetovali so se kakor sodniki, kakor bi sodili človeka.

«Steklemu psu bo krogla najbolj primerno plačilo. Tako mislim», je dejal Jerry Brent, ki je bil nadzornik.

«Pes ni stekel, fantje. Dobro je vedel, kaj dela», se je uprl stari Harland in njegova beseda je dosti zalega.

«Jim je bil gospodar in od kdaj sme kdo gospodarja napasti brez kazni?» je rekel Bob Stone.

«Jim je bil tudi tvoj gospodar, Bob Stone, in vendar si imel kaj hitro nož v roki, ko te je hotel nekoč pretepsti.»

«Toda jaz sem človek, Mohikan pa...»

«...pes. Ne vem, kdo je boljši. Jaz bi dal prav rad cel tovor barke ničvrednih dvonožcev za dobrega konja ali dobrega psa. Tako je.»

In stari Harland je zmagal. Psa so izpustili.

Postal je prijatelj in lovski drug Harlanda in njegovih kavbojev. Prestal je še tisoče bojev na njih strani, proti ljudem in zverem, in dobil razen strele, spomina Jima Moora, še dosti častnih brazgotin. Kmalu so govorili po vsem Texasu o čudežnem psu Mohikanu in postal je prav tako slaven kakor kdo izmed hrabrih tewaških jezdecev in borcev z Indijanci. In vendar je bil samo pes. Grd, podivjan dečko, toda pravi junak, naš Mohikan. (Prevel B. R.)

Vera Gogala:

Materinska sreča

Muca Pika je postala mlada mati.

Njene velike oči so postale še večje. Prej tako zametna diaka je zdaj v neredu štrlela na vse strani. Vsa je shujšala.

A njena sreča je bila brezmejna.

V vsakogar, ki se je približal kotu pod ognjiščem, kjer se je kobacalo pet majhnih belih kepic, je uprla muca svoje velike, široko odprte oči in ga dolgo, dolgo motrila. Nezaupanje in strah za njene male sta sijala iz njih. A ko se je v svoji mačji dušici prepričala, da ji nihče ne stori nič žalega, je v materinskem ponosu stopila k svojim malim muckom in glasno predla, češ: «Poglejte jih, moje junačke! Ali ste že videli kaj takega?»

«Kaj bi s toliko mački?» je vprašal gospodar. «Nihče ni še vprašal zanje, doma jih ne bomo mogli rediti kar šest.»

Kakor bi slutila muca Pika bližajočo se nesrečo, je razburjeno tekala iz kota v kot, nazaj k svojim malim, in povešala rep.

Z nežnimi besedami so jo za hip odstranili v sobo. Med tem časom pa se je iztegnila pod ognjišče hrpava roka in pobrala male kepiče v vrečo.

Muca je slišala drobno mijavkanje. Stekla je iz sobe naglo k svojemu gnezdu. Bolestno je zamijavkala. Stekla je h gospodarju in dolgo, zategnjeno zajokala. Vrnila se je pod ognjišče, obvohalo vse ležišče, s taticami privzdignila mehko seno, preteknila vse kote v kuhinji in obupno klicala. Stekla je h gospodinji in jo dolgo gledala v oči. Končno je izgubila vsako upanje. Stisnila se je v kot in strmela predse. Ni jedla, ni pila, ves dan in vso noč je ječala in zategnjeno mijavkala. Uboga mačja mamica!

Kako kratka je bila njena materinska sreča! In sedaj je zopet sama, tako sama in zapuščena!

Po dvorišču je vodila koklja svojo veselo družinico. Mačka je sedla na prag in žalostno gledala v svet.

Koklja je glasno klicala in vabila. Mali, rumeni piščančki so tekali v neredu za njo in glasno ščebetali in čivkali. Majhen, progast pišček je zaostal in iskal izhoda iz visoke trave.

Muca mu je pazno sledila. Šinila je proti njemu in ga rahlo z gobčkom prijala. Pišček je zavreščal, a

Tudi živali zehajo.



Štirje
tovariši
pri delu



muca ga je varno odnesla pod ognjišče. Tiho je predla. Ves sijaj v njenih očeh se je povrnil. Švigala je pred novim mladičkom sem in tja in mu bránila izhod. Tekala je za njim, če se ji je izmuznil, in ga nežno s tačicami potiskala nazaj pod ognjišče.

Mali pišček je taval okrog nje in žalostno čivkal. A končno se je privadil čudne, kosmate mamice in ni več uhajal.

Zvečer sta bila že prijatelja. Poskakoval je po njenem hrbtu, jo prijazno kljuval v brčice in iskal pod njo zavetja. Muca je vse dovolila. Še zmignila ni, ko jo je z ostrim, malim kljunčkom zbadal v občutljiva ušesa.

Ko se je znočilo, je rumena kepica zlezla pod svojo novo mamico in lepo zaspala. Muca se ni upala premkniti niti izpremeniti lege, da bi ne zbudila svojega malčka.

Kako hrabro je sedaj znala braniti svojega edinca! Le gospodinji je zaupala, da je smela natresti kaše in nasekljanega jajčka. Sicer pa je oblastno sedela pred piščančkom in strigla z ušesi. Nihče se ga ni smel dotekniti, takoj je priskočila in ga šavsnila po roki.

Minili so dnevi, tedni. Mali pišček je veselo spremljal kosmato mamico po hodniku in se dal nositi na hrbtu in glavi.

Nekoč sta prikorakala do podstrešnih vrat. Muca je prisluhnila. Šmuknila je navzgor po tramovju in izginila v notranjosti. Pišček je začudeno gledal za njo.



Lévja mati.

Kmalu se je vrnila. Splazila se je po tramovju navzdol in položila pred svojega piščka — majhno sivo miško.

Ali ste že kdaj videli kaj tako srčkanega? Tako prsrčno ljubkega?

Milica Stupanova:

Človek in žival

Grd madež za človeštvo je, da vračajo ljudje vdanost, zaupanje, požrtvovalnost in ljubezen živali z mučenjem. Vedno se moramo zavedati, da bi ostala naša kultura brez požrtvovalnega sodelovanja živali na zelo nizki stopnji. Sleherni človek ima vsak dan ogromne koristi od nesebičnega dela živali, vsak izmed nas uporablja vsak dan živalske snovi, od katerih prav gotovo niso bile vse vzete živalim brez škode za njih blaginjo. Res je, da je človek do neke meje upravičen, posluževati se delovne sile živalstva in uporabljati živalske snovi. S tem pa prevzame tudi obveznost, skrbeti za živali, izkazovati jim dobrote, popraviti kolikor mogoče škodo, ki jim jo na drugi strani prizadene. Včasih je človeku zelo težko, uravnati svoje življenje tako, da ne prizadene krivic živalim. Ker pa je trpljenje živali neizmerno in bo trajalo vse dotlej, dokler se ne bo človeštvo zavedelo, da imajo tudi živali pravice, se ne sme nihče strašiti žrtev, da ne bo sokriv trpljenja nemega dela stvarstva ali pa ga ne bo še celo samolastno pospeševal. Prav posebno pa se mora vsakdo zavedati, da tudi živali nihče ne more vrniti življenja, kdor ji ga je enkrat vzel. Zato bi moralo biti slehernemu tudi živalsko življenje sveto in nedotaknjeno, ne smel bi ubijati, kadar ga druge okoliščine k temu ne prisilijo.

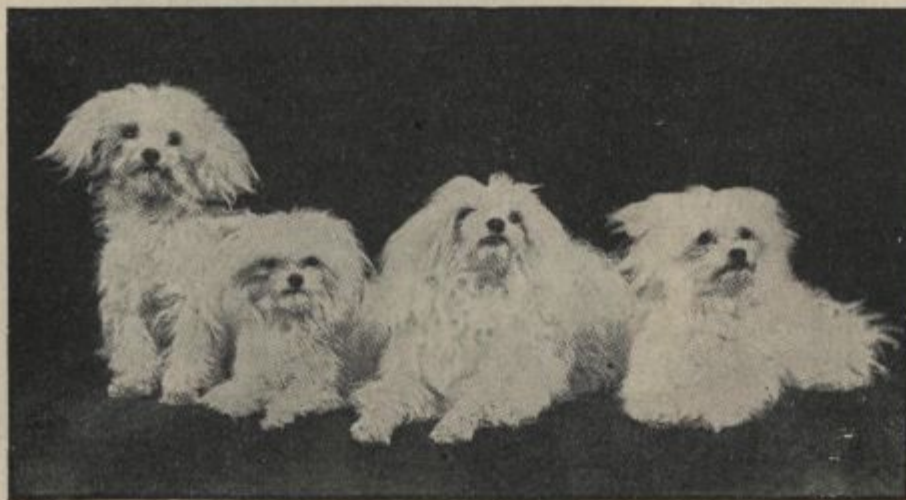
Tako bodo ljudje počasi izpregledali in izkušali vsaj delno popraviti krivice, ki so jih prizadejali živalim prejšnji rodovi in deloma še tudi sedanji. Teh krivic pa ni bilo malo. Ptčki, katerim »so z ognjenim jeklom umorili nebeško luč oči« kakor pravi pesnik, samo da bi slepi lepše peli v tesni kletki, so samo majhen odlomek iz tega žalostnega poglavja.

Ker se pa staro ukrivljeno deblo ne da zravnati, je treba začeti z vzgojo mladega rodu, če hočemo, da bo vsaj bodoči rod pripomogel živalim do njih pravic. Že otroku mora vepiti mati razumevanje in ljubezen do živali, saj odpre s tem svojemu otroku tudi čisto nov svet, poln čistega, nesebičnega veselja. Sočutje do živali se z lahkoto doseže, in s tem hkratu pospešuje varstvo živali, če se navajajo otroci že v najnežnejši mladosti, da ljubijo in spoštujejo vsa šibkejša živa bitja. Za otroke so to predvsem živali, saj so proti odraslim sami najbolj pomoči potrebni. Pač pa imajo že v najnežnejši mladosti dovolj prilike, storiti živalim kaj dobrega, četudi le v skromnih merah, n. pr. da skrbijo za hrano, nego in snago domačih živali, za hrano ptičkov pozimi, za njih gnezda itd. Za razvoj otrokovega značaja je posebne važnosti, če spozna, koliko dobrega že lahko stori kljub lastni nemoči

tistim bitjem, ki so še slabša od njega in še bolj pomoči potrebna. Kadar bo tak otrok dorasel, bo tudi v veliko večji meri upošteval pravice svojih soljudi.

Otrokom je treba dajati čim več možnosti za občevanje z živalmi. Treba jih je navajati na to, da bodo videli v živali zvestega tovariša v veselih in žalostnih dneh. Nikoli pa ne smejo služiti živali otroku za igračo, ki bi jo lahko poljubno božal ali tepel. Domače živali naj pa imajo samo tam, kjer imajo zanje primeren prostor, kjer jim lahko dajo dovolj hrane in skrbno nego. Kjer tega ni, naj bi ne gojili nobene domače živali, če si jo otrok še tako želi. Če hoče biti mati otroku zgled, kako je treba ljubiti živali, naj tudi ne goji v kletkah ptic pevk, najmanj pa naših domačih, naj jih ne oropa zlate svobode, v kateri vsako živo bitje najlepše uspeva. Pač pa naj navaja svojo deco na natančno opazovanje živalstva v mili naravi, da bodo spoznavali lepoto živali in uživali z veselim srcem in hvaležnimi očmi vse lepo, kar nam nudi priroda v živalstvu. Samo če bo mati na ta način zbudila že v otroku zanimanje za živalstvo, bo prodrla ljubezen do živali kot etična zavest v najširše plasti naroda.

Strogo in odločno mora mati vedno nastopiti proti vsakemu mučenju živali, še bolj pa seveda proti nepotrebnemu ubijanju. Otroci včasih že v najnežnejši dobi pogosto hudo greše v tem oziru, največkrat iz nevednosti in nepremišljenosti. Muham iztrgajo krila in noge, pohodijo črva na potu, mravljam razderejo mravljišče, ptičkom poberejo jajca iz gnezda itd. Če bo pa mati predočila otroku s prepričevalno besedo vso okrutnost njegovega ravnanja, prav gotovo ne bo drugič več kaj takega storil, saj otrok tako rad uboga, če sliši lepo besedo ali pa če vidi dober zgled, kar je še bolje. Tudi do živali, ki so človeku škodljive ali pa vsaj zoprne in nadležne, mora zavzeti mati edino pravilno stališče, da se jih moramo namreč rešiti na tak način, da ne občuti žival bolečin. Vedno iznova pa je treba opozarjati otroke na to, da opravi človek sam le malo, včasih prav nič v boju zoper vsa tista mala bitja, ki so mu zoprna ali celo škodljiva. Za vsakega škodljivca ima priroda sama protiutež, stražnike in zatiralce, ki ga pridno uničujejo, n. pr. za žuželke ptičke, ki skrbijo tako za ravnovesje v prirodi. Če negujemo in podpiramo te, se rešimo škodljivcev, ne da bi nam bilo treba uničevati tuja življenja. To večno uravnovešeno kroženje moramo vedno iznova predočevati otrokom, da bodo vzljubili prirodo in sleherni živo bitje v njej. Mati, ki bo tako pravilno razumela svoje poslanstvo glede živalskih pravic, se bo pa tudi vedno zavedala, da je njena dolžnost, odvracati svojo družino, zlasti seveda svojo odraslo deco od nedeljskega lova, ki je žalostna, krvava zabava, v bistvu čisto navadno ubijanje brezpravnih živih bitij.



Ko bi smeli divjati po cestil
Pa pravi gospa, da se
preveč umažemo.

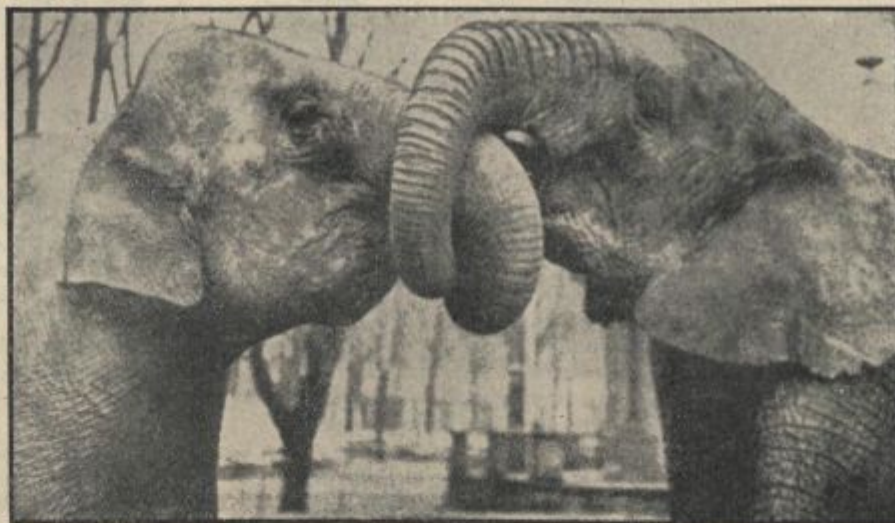
L j u b e z e n p r i ž i v a l i h

Ljubezen, ta čudoviti pojav in edinstveni občutek, pri ljudeh še ni zadosti preiskana. Vzrok temu je seveda ta, da izvira ljubezen vedno iz istih fizioloških procesov. Kadar vidimo dva mlada zaljubljenca, kako zaljubljeno gledata drug drugega, kako iztegujeta drug po drugem roke, kako se smešljata, se človeku, ki ni prizadet, zdi njiju fiziološki položaj čuden, smešen ali zabaven. Vedno pa smatramo to za naraven pojav, ki se kaže v večji ali manjši meri pri vseh ljudeh. Isto je z materinsko ljubeznijo, in adoptiranjem otrok. O teh pojavih pri ljudeh govorimo ali razmišljamo vedno s spoštovanjem, občudovanjem in poveljevanjem. Govorimo na primer, da je materinska ljubezen vzvišeno čustvo žene, in o tistih, ki adoptirajo tuje zapuščeno dete, pravimo, da so plemeniti in človekoljubni.

Nimamo namena, da bi komentirali človekoljubnost teh čustev, ampak hočemo z nekaj slikami in nekoliko vrsticami opozoriti na ista čustva in iste pojave v kraljestvu živali. Naši čitatelji prav gotovo vedo, da je materinstvo pri nekaterih živalih veliko bolj razvito kakor pri ljudeh. Vzemite za primer kokljo, ki vodi piščeta. Pomislite samo, da leži dvajset dni na jajcih skoraj brez vsake hrane, in ko se piščeta izvale, jih prav posebno skrbno varuje. Poleg tega je znano, da varuje in krmi koklja prav tako tudi račke, goske, purančke in vso drugo perutnino, če ji podložimo njih jajca.

Takšne pojave lahko opazujemo tudi pri drugih živalih. Zoologi so napravili posebne poizkuse s psicami in izkazalo se je, da so kot matere nenavadno plemenite in požrtvovalne. Tako je na primer volkulja dolgo dojila mlade tigre, lovska psica pa je odgojila mlade srnjake. To seveda ni edini primer. Na naši sliki vidite, kako tele prav sladko sesa kozo, na drugi sliki pa vidite žrebe, ki stoji poleg krave, katero je malo prej sesalo. Toda ne samo to; žrebe je dolgo, vse dokler ni odraslo, hodilo poleg krave kakor poleg svoje matere. Isto je bilo pri psici, ki je vzredila male leoparda. Ko so leopardi odrasli, bi igraje lahko raztrgali svojo mater, vendar so ohranili do nje spoštovanje.

Tudi ljubavno razmerje je pri živalih dostikrat zelo zanimivo. Slon in slonica živita v najlepšem soglasju, in kadar sta zaljubljena drug v drugega, lahko vidite



Slon in slonica se poljubljata.

prizor, ki ga kaže naša slika. Tiger in tigrovka sta prava zakonca. Kadar je tiger zaljubljen v svojo ženo, jo varuje s takšno ljubosumnostjo, da je vedno pripravljen naskočiti celo tolpo drugih tigrov.



Ljubavno sanjarjenje tигра in tigrovke.





ZA NAJE MALE

Kačja kronica

(Lužiška pravljica.)

Živela je nekoč siromašna žena. Mož ji je bil umrl in zapustil njo in njeno dete v največji bedi. Hodila je od hiše do hiše in prosila pomoči, toda ljudje so bili hudobni in ji niso hoteli pomagati. Nazadnje je prišla do majhne kočice, ki je stala na koncu vasi. Tam je živel star kmet, ki je bil velik čudak. Z nikomer ni izpregovoril besedice in nikogar na svetu ni imel rad. Na polju je redil gade, in ljudje so pripovedovali, da ga gadje tako dobro poznajo, da hodijo za njim kakor psi in ga nikoli nobeden ne piči.

Siromašno ženo je obšla tesnoba, ko je obstala pred njegovo kočico. «Da, tudi tu poizkusim svojo srečo,» si je rekla. «Tudi njega nihče ne mara, morda mi bo prav zaradi tega pomagal!»

Potrkala je. Kmalu se je prikazal čudaški kmet.

Žena mu je zaupala svoje gorje in ga prosila, da bi jo sprejel v službo. «Povsod sem že prosila pomoči,» je vzdihnila, «a ljudje nimajo srca. Vsi so me zapodili, čeprav so imeli vsega v izobilju.»

Čudak jo je molče poslušal, potem je pa rekel:

«Vzamem te pod svojo streho. Hrano ti tudi dam, a zato moraš obdelati mojo njivo.»

Žena se mu je vsa srečna zahvalila in se hitro odpravila na delo. Otročička je vzela s seboj na njivo in ga položila na belo plenico. Ko je že nekaj časa plela, se je jela čuditi, ker ni bilo slišati od deteta nobenega glasu.

Hitela je k njemu pogledat in — joj, groza! Na plenici je ležalo vse polno gadov in dete se od strahu ni upalo ne ganiti ne zaopiti. Žena ni vedela, kaj naj stori. Pokleknila je in začela glasno moliti. Ko je spet pogledala na plenico, je videla, da je imel eden izmed gadov zlato kronico na glavi. Vsa kronica je bila posuta z dragocnimi kamni. «To je gotovo kralj gadov,» si je mislila obupana žena. In zdajci je videla, kako se je splazil kralj gadov otroku na nožice. Hotela je zaopiti, a tisti mah ji je nekdo položil roko na usta. Ko se je sunkoma obrnila, je zagledala za seboj čudaka, ki se ji je prijazno nasmehnil.

«Nikar se ne boj, dobra žena,» jo je potolažil. «Gadje ne bodo storili tvojemu detetu nič hudega! Gadje niso tako hudobni, kakor misliš. Nobeden ti ne bo storil zalega. Narobe! Ali vidiš, kako je gadji kralj položil svojo kronico detetu v naročje?» In res. Tisti mah je gadji kralj sklonil glavico, in kronica se je zakotalila otroku v naročje. Čudak je zažvižgal in gadje so se hitro skrili v zemljo.

«Vzemi kronico in jo nesi v mesto prodat. Dobila boš zanjo dovolj denarja, da boš posihdob lahko brezskrbno živela,» je velel ženi.

Žena je hitro skočila k otroku, ga zavila v plenico in ga prisrčno objela. Kronico je spravila v žep, se poslovila od gospodarja in odhitela v mesto. Pri zlatarju je prodala dragoceno kronico in dobila zanjo mnogo denarja. Poslej je brezskrbno živela s svojim detetom in mnogokrat se je hvaležno spominjala čudaškega kmeta in njegovih gadov.

Manica:

„Žabico je klepal“

Stari Andrejavec je bil premožen, a strašno skop gruntar. Najrajši bi bil vse sam opravil, da bi mu ne bilo treba niti poslov pri hiši. Velik je bil njegov grunt, pa je imel le enega hlapca in eno dekle, in ob koncu leta, ko je plačeval, je vedno sitnaril in kaj rad še kak sold utrgal. Med letom pa je vedno priganjal k delu. Zato tudi posli niso dalje ostajali pri njem kakor le za pogodbeno dobo, kajti če bi prej odšli, bi jim ne dal prav nič, tako je pač sklenil vsako pogodbo. Zgodilo se je pa tudi, da je kateri rajši pustil svoj zaslužek, da se je le iznebil skopega gospodarja.

Še slabše ko z ljudmi, je ravnal z živino. Vsa vas ni premogla bolj izstradanega psa, kakor je bil Andrejevčev Kastor. Andrejevčevi konji so bili podobni sestradanim konjem, ki so po končani vojni tavalj okrog brez gospodarjev, kajti garali so po ves dan, hranili jih je pa le toliko, da niso poginili. Gorje hlapcu, če bi dal konju malo več sene ali pa zobanja, ovsa pa sploh ni bilo nikdar v konjskih jasliah.

Tako je žival pešala iz dneva v dan, dokler je ni smrt rešila trpljenja. In res, neko pomlad je prišla nadloga nad Andrejevčevo hišo. V kratkem presledku sta poginila kar dva konja in ena kravica. Andrejavec je tarnal in točil solze, kajti na polju je bilo mnogo dela, za nove konje pa je bilo treba šteti denar, ki Andrejavecu kar ni hotel izpod rok. Pa je le moralo biti. Šel je na sejem in kupil dva mršava konja, in še za ta je prodajalca opeharil. Pa se je nadloga zopet pojavila in zbolel je kozel, ki je bil še najbolj odporen. Andrejavec je imel pri hiši tudi dve kozi in

kozla, ker je za dom bilo le kozje mleko, da je mogel vse kravje prodati v mesto. Kozel je lepega dne prenehal jesti, kar pomenil je in postal čudno napet. Andrejavec ga je opazoval in «gotovil», da bi bilo kozlu dobro «žabico klepati», ker se ga je lotila huda bolezen — «žabičnost». Andrejavec je urezal tenko leskovo šibico, nabrusil nožič, privezal kozla k ograji, mu prerezal rob ušes in udrihal z vso močjo po prerezanih ušesih. Kozel je meketal in skakal, a neusmiljeni gospodar je le še bolj udrihal po krvavih uhljih. Ko se je Andrejavec že močno oznojil, je odnehal in pustil kozla, da se umiri.

Ker prvo «zdravljenje» ni nič zaleгло, ga je drugi dan ponovil. Toda kozlu se je posrečilo, da se je med tem mučenjem utrgal in se pognal v neusmiljenega gospodarja. Pošteno je «naklepal žabico» gospodarju, pa ne po ušesih, ampak po trebuhu, ki mu ga je s svojimi rogi temeljito «obdelal». Šele hlapcu se je posrečilo, da je rešil gospodarja iz mučnega položaja, kajti kozel je Andrejevca podrl na tla, in čim se je izkušal dvigniti, ga je novi kozlov napad zopet spravil na tla.

Hlapec je hudo ranjenega gospodarja odpeljal v mesto v bolnico, kjer so mu komaj rešili življenje. Še dolgo je čutil Andrejavec posledice tega klepanja...

Pravijo, da je kozlovo klepanje temeljito ozdravilo Andrejevčevo trdosrčnost. Od takrat se je ves izpremenil. Dandanes daje Andrejavec zgled vsem sovaščanom, kako se mora ravnati z živino.

Jules Renard:

Čížkovo gnezdo

Na vilasti veji naše češnje je bilo lepo čížkovo gnezdo, okroglo, žimnato na zunaj, s puhom pokrito znotraj, in štirje mladiči so se pravkar v njem izlegli. Dejal sem očetu:

«Skoraj me mika, da bi jih vzel in vzgojil.»

Oče mi je dostikrat povedal, da je zločin, če zapiramo ptice v kletke. Toda to pot je bil najbrže že sit ponavljanja, in ni se mu zdelo vredno, da bi mi bil odgovoril.

Čez nekaj dni sem mu rekel:

«Če hočem, bo to lahko. Najprej bom del gnezdo v kletko, kletko bom privezal na češnjo, in mati bo hranila mladiče skozi šibice, dokler jo bodo potrebovali.»

Oče ni prav nič rekel.

Zato sem res del gnezdo v kletko, kletko privezal na češnjo, in kar sem pričakoval, se je tudi zgodilo. Stara čížka sta brez pomišljanja prinašala mladičem polne kljune gosenic. In moj oče je od daleč gledal, prav tako veselo kakor jaz, kako sta zbegano letala tja in nazaj.

Neki večer sem dejal:

«Mladiči so že godni. Če bi bili prosti, bi se razleteli. Naj ostanejo še zadnji dan v družini, jutri pa jih odnesem v hišo; kletko bom obesil na okno in rečem ti, da ne bo čížkov, ki bi bili bolje preskrbljeni kakor moji.»

Oče ni ugovarjal.

Toda drugo jutro sem dobil kletko prazno.

(Prevel B. R.)

Vera Gogala:

Fedi in Irena

Golobčki.

Očka redi golobe. Iz veselja in za kratek čas svoji družini.

Šest velikih golobnjakov visi ob gospodarskem poslopju. Veliki so ti golobnjaki, cela stanovanjska poslopja, s tremi in štirimi nadstropji. Ves dan se golobčki izprehajajo po svojih lepih hodnikih in balkonih, smukajo pri enem vходу noter, pri tretjem zopet ven. Fedi in Irena jih zavidata za njih presrečno življenje. Ves dan so prosti, skrivnice se igrajo, in nikdar jim ni treba hoditi v šolo. Včasih jih opazujeta celo uro, kako se kljunčkajo, pitajo mladiče in pripravljajo gnezda.

Kadar se Fedi s težkim, negotovim srcem odpravlja v šolo in ve, da bo tretjo uro šolska naloga, milo ogleduje srečne živalce po dvorišču in golobnjakih.

«Ko bi vsaj za danes mogel biti eden naših golobčkov!»

Še celo cestni pometalč se mu zdi srečnejše bitje, ker nima druge skrbi, kakor strgati blato s ceste.

Mala Irena hodi sicer šele v drugi razred. Zato ji ni še znano pravo šolsko gorje in grizenje prstkov pred šolsko nalogo. A bratovo gorje je tudi njeno gorje! Z globokim vzdihom oprta šolsko torbico na ramena in otožno izjavi: «Zakaj nisva midva rajši golobčka? Tako sva nesrečna!»

Popoldne pa je njuno. Hitro skončata domače naloge, zdrdrata v kontrolo drug drugemu naučeno pesmico ali berilce, potem pa smukneta z globokim vzdihljajem olajšanja in prostosti na lepo domače dvorišče. Po velikem, prostornem dvorišču lahko po mili volji skačeta, se lovita in igrata skrivnice.

Na golobnjakih pa prijazno grulijo golobčki in se priklanjajo drug drugemu.

Na dvorišču ni razen otrok žive duše. Tedaj pristopi mala Irena k bratcu in mu zašepeče prav skrivnostno: «Ali greva gledat?» Fedi takoj razume in prav tako skrivnostno priklama. Splazita se po hribu nad dvoriščem okrog gospodarskega poslopja do skrivne odprtine, ki jo je nekoč izumljivi Fedko izsledil. Nihče drug ne pozna tega vhoda, razen morda sosedovi mački. Ta odprtina vodi v podstrežje gospodarskega poslopja. Po vseh štirih se splazita skozi ozko luknjo v notranjost, kjer ju čaka tema in skrivnost. Oprijemljeta se tramov, skrinj in starih zabojev, oči pa so uprte proti linici, skozi katero prihaja nekaj radovednih žarkov. Pred zaprtimi vrati se ustavita. Stara so ta vrata in

izsušena. Skozi razpoke sili svetloba. Fedi in Irena drhtita od pričakovanja. Tu je njun raj, njuno svetišče. Glavi tesno prislonita k linici. Da bi bolje videla, se spustita na kolena.

V podstrešni sobici, nad golobnjaki, za temi skrivnostnimi vrati so — golobčki. Vsi tisti golobčki, ki niso mogli dobiti prostora v prenapolnjenih golobnjakih. Tu imajo svoja gnezda, tu valijo jajčeca in krmijo gole mladiče.

Očka skrbno pazi, da so vrata vedno trdno zaklenjena.

Fediju in Ireni pa je ta skrivnostna, vedno zaprta sobica višek blaženosti. Vsaka srečna minuta, ki jo kradoma prebijeta pred temi vrati, je za otroka nezbrisna.

«Fedi, Fedi, ali vidiš?» ponavlja Irena vsa razburjena in trepetajo od sreče.

«Vidim. Tam v kotu na levo. Sedaj se je premaknil. Kako je majhen! Gotovo je lačen, ker tako cvili. Joj, pogledj, Irena! Čisto tukaj, pri kraju, stopi k meni. Tukaj, na, pogledj! Vidiš? Tri jajčeca je pustila golobica, sedajle je odfrčala. Zopet bodo trije mladički! — Psst! Sedaj je priletela mamica tistega mladička. Glej, kako ga pita. Revica, sama je pa tako suha. Vse prinese in da le svojim malim tičkom.»

«Veš kaj, Fedi! Jaz pa bom potem natresla pšenice in koruze le oni mamici, da ne bo tako suha. Naj še ona kaj dobi. Druge požrešne golobe bom pa spodila.»

V notranjosti sobice se je začulo glasno prhutanje in milo cvrčanje. Iz ostalih gnezdec so se dvigali in prestopicali mali, negodni mladiči. Dolge kljunčke so široko odpirali in frfotali z napolnjenimi perotmi. Marljivi starši pa so prinašali drug za drugim skozi okno hrano svojim malim sirotnim požrešnežem.

«Kaj niso nikdar siti?» je začudeno vpraševala Irena. «Bog zna, kolikokrat na dan ga mora mamica pitati? — Glej, tista golobička, v tretjem gnezdu, se mi smili. Kako dolgo že sedi nepremično na jajčecih. Gotovo je že vsa trda od neprestanega sedenja.»

«Saj ji pomaga njen mož. Tisti veliki sivi golob», jo je poučeval Fedi. «Kadar je ona trudna, pride on na vrsto. Ko pa se ona malo izleta in počije, ga zopet reši.»

«Fedi, glej, kako se ti golobi v sobici bolj razumejo med seboj kakor pa oni prevzetneži doli v golobnjakih. Tam se vedno prepirajo in odrivajo drug drugega s svojih deščic. Še stepejo se. Ti nevoščljivci!»

V sobici je zopet mir. Starejši golobi so odleteli, mlajši pa se pozibavajo na okenskem okviru in gle-

dajo v globino. Tudi mladiči so za hip utihnili. A kadar bodo zagledali svoje mamice, bo iznova vrišč.

Fedi in Irena čepita ob vratih in ne odmakneta pogleda. Ročice pritiskata k srcu. Kolena ju že bole, a niti ne mislita na to. Z dvorišča se začuje žvižg. Mama vabi k malici. Otroka ne moreta odtrgati oči od ozkih razpok.

«Fedi, Irena!» se čuje v drugič z dvorišča.

Po prstih, kakor iz cerkve, se oddalita od vrat.

Pri mizi sta nenavadno tiha in mirna. Ni jima do vsakdanjih burk in nagajivosti, brez katerih navadno ne poteče nobena malica.

V srcih je ostala svetost tiste skrivne sobice v podstrešju...

Pridna Metka

Danes ima mala Metka svoj praznik. V šoli so dobili izpričevala in ona ima same odlične rede. Edina v razredu je imela same petice. Še vedenje!

Doma so jo kar slavnostno sprejeli. Izpričevalo je romalo iz rok v roke in vsi domači so ji čestitali. Kako ji ne bi? Nobeden izmed bratcev in sestic ni prinesel tako dobrega.

Babica ji je stisnila dinarček v roko.

«Zato, ker si bila pridna», ji je rekla.

Metka kar vedela ni, kaj naj z dinarčkom počne.

Tedaj pa je začel nekdo spodaj klicati: «Sla-a-a-doled! Sla-a-a-doled!»

Metke je kar zmanjkalo iz sobe. Ko so drugi še strmeli v izpričevalo, je že stala pri sladoledarjevem vozičku.

«Da, pa dosti mi ga dajte! Za ves dinarček! Babica mi ga je dala, ker sem prinesla dobro izpričevalo.»

Sladoledar se smeje. Zvrhano merico ji ga je dal.

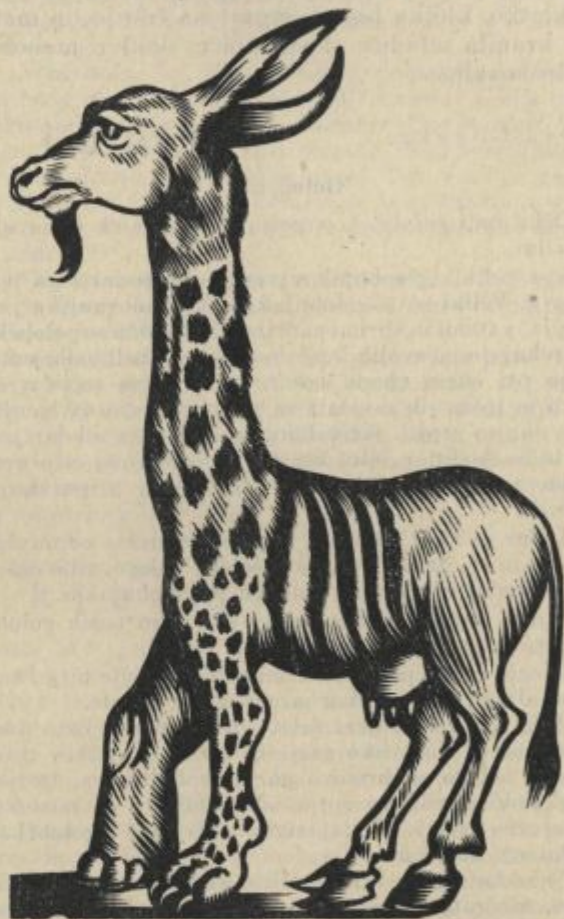
Zdaj se Metka sladka in vsa srečna liže sladoled, čeprav jo v jeziček zebe.

Ali se ti kaj sline cede? Vidiš, prinesi ti domov takšno izpričevalo, pa ga boš tudi dobil.

Čudna žival

Ali ste se kaj ustrašili živali, ki je tu spodaj naslikana? Nič? E, saj ne verjamemo. Malo so se vam prav gotovo hlačiце zatresle; le ne tajite!

Ali ni strašno čudna? Glavo ima kakor koza, rep pa kakor osel. Vrat..., ne, tega vam pa ne smem več po-



vedati. Vse drugo morate uganiti sami, da bom videla, koliko ste se v šoli naučili. Vsak košček živali dobro pogledajte in malo pomislite, kje ste že kaj takega videli. V šolsko knjigo pa ne smete nič pogledati. To bi bila goljufija!

Pa nikar ne mislite, da se boste zastonj mučili. O, ne, tisto pa ne. Teta Mina ni tako hudobna, da bi si morali zaradi nje zastonj razbijati glavo. Tisoč lepih slik — lesorezov slikarja Elka Justina vam je pripravila. Kdor bo pravilno uganil, katere živali imajo še svoje ude na tej čudni sliki, dobi deset umetniških slik.

Če vas bo pa več kakor sto rešilcev, bo teta Mina vrgla v veliko vrečo vse rešitve in potegnila iz njih sto srečnih nagrajencev. Ne nagrajencev samih, ampak njihove rešitve. Potem pa bo vsak izmed njih dobil nagrado.

Zdaj pa, otroci, na delo. Pozdravlja vas

teta Mina.



Nina Smirnova:

Marfa

Roman.

Poslovenil L. Mrzel.

(Nadaljevanje.)

III.

Korzukov.

1.

V visokem svečniku sta ob širokem podboju okna goreli dve lojenki, da je kapljalo od njiju in prasketalo. Njuna luč je kakor trepetajoča zlata pahljača ležala na steni in na šipah, ki so se motno svetlikale skozi omrežje obojev; luč je zadevala ob strop, se valovito mešala s temo in se izgubljala ob slepi steni spalnice.

Neko suho, počasno škripanje, skoraj kakor cvrčanje cvrčka, se je začelo po izbi. Nespečna kakor zmerom je Varvaruška, ki se je bila na robu postelje zvila v klobčič, pozorno prisluhnila šumu. Pravkar se je bila izprehodila naokrog po sobi in roke in noge so ji bile zdaj tako mrzle, da je niso ubogale več. Morda je bila prav zaradi tega pri vsej polni zavesti. Valunin je spal, s hrbtom obrnjen proti nji, da mu ni bilo videti obraza. Močno, rožnato zardelo uho se je narahlo gibalo v njegovih valovitih laseh, kakor da tudi čuje ta šum, samo da se še ne more popolnoma zdramiti.

Varvaruška je zrla proti steni. Škripanje je zdaj naraščalo, zdaj pojemalo. Bilo ji je, kakor da se vsa stena giblje in narahlo trepeti. Ko je šum postal glasnejši — kakor da bi nekdo lomil drobno, suho dračje — se je Varvaruška vsa zdrznila, kakor da je nenadoma začula nekaj čisto novega. Tudi Valunin je planil pokonci in je dvakrat, trikrat vprašal še napol v snu:

«A? ... Kaj? ... Kdo je? ...»

Prebudil se je, ko je ona prav hotela glasno zakričati. Njena bojazen pred steno mu je bila v hipu vsa razumljiva. Stena se je tresla kakor žival, ki stresa svojo kožo. Ob oknu se je luščil omet in je odpadal od desk, kakor da ga nekdo rahlo in varno usiplje od zunaj.

Flegont Osipovič je planil na noge, stopil k svečniku, se podprl z rokami in se nemo zazrl na neko mesto kraj podboja, zraven droga, ki je držal povprek čez oboj. Dobro je opazoval: kmalu je ob drogu pritekel lesni prah, droben kakor lahek pesek, nato je v luči zasijalo svetlo jeklo svedra in se je rahlo škripaje povleklo spet nazaj.

Valunin je vrgel nagel pogled po stenah. V kotu ne daleč stran so pod izrezljano desko, ki so na nji stale pisane vrečice in škatle vseh velikosti, visela dolga predena barvane konopne vrvi. Pokazal je tja in ukazal Varvaruški:

«Daj mi eno!»

Ona pa se ni ganila. Flegont Osipovič je sam stopil k polici. Snel je vrvco — bila je še vlažna, blede rdeče obarvana, kakor da je pomočena v kri — jo ovil, napravil zanko in jo za drugi konec pritrdil na drog, ki je tekel povprek čez okenski oboj. Izgladil je zanko in jo z roko prislonil k podboju.

Z lahko roko se je nekdo dotaknil njegovega ramena. Okrenil se je in si je s komolcem previdno zakrival obraz. Kraj njega je stala Varvaruška. Ni bil opazil, da je vstala. Zazdelo se mu je, kakor da ga ona zdaj spet razume, sklonil se je k nji in ji tiho zašepetal, ne da bi bil roko odmaknil od podboja:

«Kaj pa hočeš?»

Odvrnila je:

«Zebe me! ...»

«Pojdi, lezi v posteljo!»

Izpustil je zanko in pobral Varvaruško.

«Pojdi, lezi v posteljo! No, tak pojdi, lezi, draga moja! No, bodi dobra, pojdi! ...»

Ona pa se ni dala spraviti v posteljo. Obul ji je čevlje in ji je pomagal v obleko, potem pa ji je prigovarjal kakor majhnemu otroku: naj čisto tiho sede tja in naj mu da mir.

Poleg škripanja se je zdaj začelo še čisto rahlo škrtanje — kakor od železa. Ko se je Flegont Osipovič spet okrenil k oknu, se je pravkar sveder spet povlekel nazaj. Valunin je pristavil pručico k oknu, sedel k drogu in spet odprl zanko. Mirno je čakal, kakor da čisto natančno ve, kako dolgo bo to trajalo. Sveder se je spet nekajkrat prikazal in spet izginil. Valunin se ni več menil zanj. Na svečniku se je ena sveča prevrnila; ozka struga loja je potekla čez namizni prt. Valunin je vstal, da bi svečo postavil nazaj. Toda ko se je ozrl na steno, je obstal: iz navrtane luknje se je zdaj usipala žagovina in lesni prah tako na gosto, kakor da jo potiska nekdo z vso močjo. Valunin je naglo segel po zanki in jo krepko nategnil okrog roke, ki je segla skozi odprtino, da bi snela ključavnico z droga na oboju. Mokra pletenina se je precej zajedla v kožo, in ko je Flegont Osipovič povlekel roko k drogu, je bila na mah vsa črna. Valunin se je vzravnaval in preizkusil voz, ali je zadosti trden. Tedaj je Varvaruška s topim vzkrikom, polnim bolečine, planila proti njegovemu hrbtu.

«Prstan! Prstan! Prstan! ...»

Kakor v odgovor na njen krik je od zunaj nekdo krepko potrkal na oboj. Valunin je Varvaruško sunil stran in je strmel v roko ob steni. Slabotno je vzdrtetavala. Na kazalcu je ždel velik prstan s sinjim kamnom. Valunin ga doslej ni opazil. Toda čutil se prstanu ni.

V glasnih tožbah je Varvaruška planila k oknu in pričela divje suvati ob drog, ob vrvco in stresati Valunina za suknjo.

«Izpusti ga! ... Izpusti ga! ... Izpusti ga! ...»

Valunin se je oblekel. Toda ko si je nadel pas, ni šel ven, ampak je sedel na pručico ob oknu in si z rokami zakril obraz. Varvaruška ga je suvala

in stresala in je zdaj pred njim, zdaj pred ikono padala na kolena.

«Izpusti ga! ... Izpusti! ... Izpusti ga! ...»

Ostal je negiben kakor mrtvec in samo na njene besede je zmerom tesneje sklenil roke pred svojim obličjem, kakor da je pripravljen, da še kaj čuje od nje...

Dvignil se je šele, ko so pričeli zunaj glasno trkati na vrata, in se ozrl v Varvaruško. Stala je v kotu in sklanjala svoj obraz tako nizko, kakor da ji je vrat postal ves ohlapen ali zlomljen. Ko je začula trkanje, se je pričela majati ob zidu sem in tja kakor nihalo ure. Potem je vsa v muki zastokala in se z rokami zgrabila za čelo in senca, kakor da jo nekdo udarja po glavi. Toda njen stok je kmalu zanemel. Valunin jo je podprl kakor majhnega otroka ter jo previdno položil na tla; varno je oprostil svoje roke in pri tem ni čutil nobene peze več, kakor da jo je spustil v vodo. Nenadoma mu je bilo vse zeleno pred očmi.

Zunaj so glasneje zatrkali na vrata, kakor da jih hočejo vdreti. Valunin se je visoko vzravnaval in je krepko stresel glavo. Nič še ni videl. Potem je planil k izhodu. Vsa vrata je pustil za seboj na široko odprta in je kar takšen, kakršen je bil, v kaftanu, brez pokrivala tekkel iz hiše.

Ljudje so s ceste skozi odprta vežna vrata vreli v hišo, drugi spet so se iz hiše zaganjali na cesto. Jutranja zarja je metala svoj rožnati sijaj preko streh. Nebo daleč tam gori je bilo negibno in tiho, kakor da je rezano iz prozornega kamna.

Ko je Valunin skočil po stopnicah pred hišo, je trčil ob neko majhno žensko. Planila je pokonci, segla je — kakor bi ptica udarila s perutjo — z roko daleč od zidu in ga je udarila naravnost na sredo v obraz. Obrnil se je, da bi si jo natančno ogledal; bila je Ana Vasiljevna. Glasno jokaje se je vrgla proti vratom, skozi katera je bil on prišel.

Valunin je krenil okrog vogala in se je pomešal med ljudi, ki so stali tu tesno ob zidu. Dvignil je glavo in se je stresel, kakor da se bo zdaj zdaj zgrudil: ob oknu je visel na eni roki Korzukov, ves nem, kakor da je samo njegov suknjič za rokav pripet k oknu in mahedra zdaj prazen v vetru. Spodaj na tleh je ležala lestva; padla je bila pač že pred davnim časom, zakaj tanka snežna plast je pokrivala kline.

Dva fanta sta tekla mimo s široko razprostrto klobučinasto ponjavo in sta z vso silo treščila ob Valunina. Skoraj prav tedaj so zgoraj zaškripali železni drogovi na obeh oknih spalnice, oboji so se sunkoma odprli in kosci stekla so žvenketaje padli doli proti zidu. Ponjavo so na široko razprostrli pod Korzukovim. Padel je vanjo in z vso silo so ga premahali, da si je naglo spet opomogel. Sedel je pokonci, toda vse je kazalo, da njegove oči ničesar ne vidijo. Vasilisa Leontjevna je razumela njegov položaj in ga z vso vnemo pričela drgniti po prsih.

«Globoko dihaj! Prav globoko zadihaj! Mrzel zrak dobro de. Le prav globoko dihaj, potem ti bo takoj spet svetlo pred očmi!»

Trudno je Korzukov odrinil njeno mehko telo od sebe in je vprašal, ko se je srečal z Valuninovi očmi:

«Si vesel zdaj?»

Valunin je mračno povetil oči.

«Kaj se bom veselil? Soditi zla dejanja ni majhna stvar.»

Korzukov je poizkusil, da bi se oprl ob levo roko, pa je takoj silno žalostno zastokal.

«Ti si storil zlo dejanje! Pustil si človeka, da je skoraj vso noč visel na eni roki!»

Valunin se je s prodornim pogledom ozrl po zbranih — v njegovi bližini so šepetali, tisti, ki so stali bolj daleč, pa so že domala kričali — in je glasno odvrnil:

«Jaz nisem vedel, da si ti, ko sem te privezal. Kako pa naj bi bil to videl v svojem razburjenju? Ampak pred hudobnimi ljudmi se moram braniti.»

Oči Korzukova so nenadoma zablestele rumeno kakor jantar.

«Molči, ti jastreb! Kakor da nisi spoznal prstana! Tega ti ne verjamem. Ti ropar, ti!»

Valunin je zrasel z vso svojo silo:

«Ropar? Jaz ropar? Kaj pa si ti?»

Korzukov je grenko odvrnil:

«Jaz nisem prišel k tebi krast.»

«Tako? Pa tudi ubijati nisi prišel?»

Valunin se je zvonko zasmejal. «Ti si mi hotel pač meden štrukelj podariti skozi okno?»

Vasilisa Leontjevna je svojega moža rahlo potegnila na stran in je rekla Korzukovu:

«Ne jezi se zavoljo izkušnje, ki te je zadela! Vsak človek brani samega sebe, moj dragi. In v nas ljudeh vroča kri ni s kakšnim gostim plotom ločena od zemlje, temveč samo s čisto tanko mrežico, ki vse prehitro počí!»

Proseče, dobrohotno se je smehljala Korzukovu in svojemu možu, kakor da bi na ta način rada oba pomirila. Ko se je že pripravil, da odide z njo, je Valunin naglo še enkrat oplazil množico s temnim pogledom in je rekel potem, skoraj pomirjen:

«Dobro torej, ti! Svojega greha si midva ne moreva deliti. Zavoljo tebe sem izgubil vse svoje srce in zato bi lahko bil zdajle pač malo trši s teboj, kakor se spodobi, ti ...»

Tu ga je prekinila Ana Vasiljevna. Hlastno je stopila v sredo zbranih ljudi, kakor da je vstopila v sobo, in je z vso vnemo nekoga iskala z očmi. Ko je uzrla svojega brata, se je vrgla nanj, toda svojih rdečih oči ni odtrgala od Valunina. Korzukov je prožil roko proti nji.

«Pomagaj mi, da bom vstal! Ležim tu kakor zver na razstavi. Vsi zijajo vame. Ves sem premrl.»

Njegov glas jo je spomnil tega, zavoljo česar je prišla. Dvignila ga je, ga poljubila, mu pogledala v oči in rekla:

«Varvaruška je vsa iz uma. Zbežala je od hiše — po cesti ... Goloroka, brez plašča!»

Korzukov se je prestopil.

«Kam?»

(Dalje prih.)

Jaroslav Horský igralec predmestnega gledališča, večji lepotelec kot umetnik, je natezal svoje dolge noge še v postelji, ko je odprla postrežnica vrata, pokukala v sobo in rekla: «Želite kavo? Ta bo dobra! Mrena na nji je že kakor podplat. Jaz sem zajtrkovala že tretjič, vi pa ležite kakor mrtva riba še v postelji. Vi si znafe res urediti življenje! In tukaj imate kup pisem. Sam Bog ve, kdo vam ima tako veliko pisati!»

«Častilke, častilke! Te imajo vedno kaj na srcu za človeka, vrednega ljubezni, kakor sem jaz, krasni Jarka! Njih srce gori v hrepenenju po meni!» je patetično odgovarjal krasotec z razmršeno glavo in zaspanimi očmi.

«Nehajte! Kaj vendar vidijo na vas te ženske?! Takega bi vas morale videti: neumitega, z nepočesano lasuljo, to bi debelo gledale!»

«Ne žalostite me, matuška! Kaj sem vam vendar naredil? Rajši mi prinesite tisti strup, ki mu pravite kava!»

Če je nastopil zvečer v kaki francoski veseligrigi, je ogovarjal postrežnico z «madame», po ruski drami jo je klical «matuška». «Matuška» je odšla, da bi mu prinesla kavo, in Jaroslav Horský je nežno jemal pisma in govoril: «Dišeči sli ljubezni, pridite in šepetajte mi svoje skrivnosti!»

Ko je odprl prvo pismo, je izpremenil ton in zastokal: «O poli enajstih bom pri Vas, moj najdražji, da Vam bom čestitala k rojstnemu dnevu. Vaša Lola.»

«In sedaj je pol desetih! Opical Moram hiteti. Matuška! Vode! Saj se do pol enajstih niti ne oblečem. Ni mogoče, da bi bil v sijaju!»

«Matuška» je hitro pospravila sobo, pripravila mu vse potrebno za britje, odprla okno in rajši odbrzela.

Ko se je Jaroslav Horský skrbno obril, umil in počesal, je spoznal, da je že jako pozno. Ne more si obleči nove obleke niti zavezati petlje, ne more biti od glave do pete brezhibno oblečen. Ni bil zaman igralec, da bi si ne znal pomagati. Iz omare je potegnil svileno srajco z veznim, zapognjenim ovratnikom, vijoličaste, preslegaste nogavice, nateknil je copate, obrobljene s kožuvinom, in oblekel kratek, domač jopič, mehak, volnen, temno-vijoličast s svileno podlogo. Z naglico se je odel v ta mikavni neglizé — in bil sam s seboj zadovoljen kakor nališpana ženska. Blazinice z otomane je nametal v gugalni stol, kamor se je zleknil in rekel resignirano:

«Naredim se bolnega... In sedaj pričakujem gospo Lolo, ki pride gotovo nekaj minut prej; ona je natančna! — In kaj mi še pišejo? — No, čestitke, glejmo Ema, Staša, Fedja, Juha itd. Kako ginljivo! Vrag vedi, kje poiščejo te ženske ta imena! Ah, usmili se, gospodine! Gospa Fili piše, da pride ob treh — samo za hip...»

Njegov obup je rasel hkrati s poročilom, da pride gospa Mery, ki ga tako ljubi, ob štirih...

«Gospodine, kako težko me izkušaš! Vrag vzemi vse ženske! Še dobro, da so si čas obiskov tako razdelile.» — Raztrgal je cenen ovitek zadnjega pisma, ki ni dehtelo, brez barvaste, finega pečata. Ko je prečital list, so mu zažarele oči.

«Moja mačica pride ob sedmih! Edin dobrodošli obisk! Sedaj bom bolan, ob dveh bom bolehen, ob

štirih bom stokal, da bom zvečer ob sedmih zdrav in čil kakor riba!»

Komaj je pospravil pisma, je prišumela v sobo previdno kakor tat gospa Lola, dehteča in nališpana, in slikovito nosila v naročju šopek temnih vrtnic. Obstala je pri vratih in vzdihnila:

«Moj dragi, zlati, ljubljani...»

Oboževani je prožil trudno roko in stokaje rekel: «Počasi, počasi, moja draga... Sem bolan... Trpim... Ne prenesem govorjenja... Pridite k meni bliže, moja krasna gospa, razveselim se s pogledom na vaše oči, poljubim vam ročice in poprosim odpustčanja, da sem namesto Ahila zgolj Lazar... utrujen sem in bolan... Obiskala me je vaša tekmovalka, gospa migrena...»

Gospa Lola, čeprav zelo nerada, je morala oditi samo po poljubih ročic...

Ni odšel iz hiše, da bi ne «izpadel» iz svoje vloge. Ob dvanajstih je prinesel postrežček ob jemen koš z vinom, cigaretami, finimi likerji in tremi steklenicami šampanjca znamke «Carte Blanche». Ob dveh je prišla darovalka — gospa Fili — in scena se je ponovila: stokal je, opravičeval se, poljubljal roke... Gladila mu je črne lase, ga poljubljala na čelo in razočarana odhajala. Z velikim naporom je vstal, šel k mizi in potegnil iz vaze vrtnice, ki mu jih je prinesla gospa Lola, jih položil v naročje gospe Fili in lagal brez rdečice: «Za Vas sem jih pripravil, ko ste pisali, da pridete...» Odhajala je vsa solzna in ganjena...

«No, sedaj sem prost do štirih,» se je zadovoljno oddehnal, se oblekel in šel kositi. Ob štirih je zopet sedel doma, sicer ne več v neglizéju, toda potvarjal se je tako sijajno, da mu je verjela gospa Mery, ki je prihitela vesela in živahna in se mu vrgla okrog vratu. Razočarana ga je pustila, ko je začel jadikovati:

«Odpusti mi, odpusti, sem bolan. Morda mi je bilo prav tako tisti dan, ko sem se narodil, kakor mi je danes, na moj rojstni dan. Imel sem srčni napad... Tako me je to utrudilo... Imam migreno, strašno, težko...»

«In jaz sem upala, da prebijem pri tebi nekaj hipov. Da si skuha čaj... Glej, vse sem prinesla, kar je potrebno za majhno gostijo. Sendviče, sladko grozdje, sveže in sušeno, sladkarije... In ti si bolan! Niti hipec ne smem ostati pri tebi? Niti hipec?»

Zelo je bila mikavna, prikupljiva, osvojevalna. Jaroslav Horský se je komaj premagoval, toda spomnil se je na večer. In v duhu je govoril: «Ah, ne, gospa Mery, zvečer pride Mančinka, dekle kakor roža! Proti vam prava pomlad, ljuba gospa!»

Poljubov se sicer ni otepal, toda v duhu je govoril: «Vrag vedi, kaj žene te ženske od doma! Vsaka ima doma svojega moža! In leti k drugemu! Kakor je razvidno, je to moda. Mi igralci smo v modi — imamo dober kurs. Ali pa to dela doba? Tudi mogoče, da to prinaša doba. Vsekakor pa je to včasih velika nadloga, če ima kdo toliko oboževalk...»

Gospa Mery je sladko zažvrgolela:

«Moje solnce, pri Tebi se vedno ogrejem... Če ima človek doma takšno mrtvilo, kakršno je moj mož, zahrepeni po solncu...»

* V prejšnji številki smo proslavili njeno književno delo.

Tudi z njo je moral biti vsaj malo ljubezniv. Dovolil je, da je za hip ostala pri njem.

«Nadomestim ti čaj. Glej, dobil sem od ravnatelja za rojstni dan koš z delikatesami, kar zoblji! Opazovat te bom, poljubil ti bom ročice, tako, moja sladka Mery! Saj migrena ni smrtno nevarna bolezen... Morda bom jutri, pojutrišnjem že zdrav...»

In gospa Mery je pila liker, pokadila cigareto od «ravnatelja» in odhajala razočarana kakor njena predhodnica, samo ne tako ganjena...

In ob sedmih zvečer je priletela v sobo kakor razmrščen vrabec deklica kakor roža. «Fant moj! Tukaj sem! Čestitam k trem križem in enemu dnevu! Ničesar ti ne prinašam! Nimam! Tukaj imaš moje ustnice... Tako, in šel»

Poljubljal jo je neumorno in si mislil: «Dekle moje drago, dobro, kako dehti iz nje mladost.

Vladimir Regally:

Paradoks modernega časa in mnenja

Evropa in Tibet.

Pri nas v Evropi je taka navada, da vedno mislimo in smo prepričani o svojem prvenstvu na vseh poljih življenjskega dela. Naše dokaj čudno mnenje o položaju kitajske, japonske ali tibetanske žene smatramo za popolnoma resnično, prepričani o našem nekako dobrotnem uvaževanju žene, kateri smo baje dali več pravice in svobode kakor katerokoli drugobarvno pleme. Kako smešno in domišljavo je večkrat mnenje o naši lastni kričavi kulturi in klepetavem modernizmu, nam dokazuje znana svetovna raziskovalka David-Neelova, ki je blizu 20 let preživela med tibetanskimi ženami in ki sedaj o svojih doživljajih in šegah v Tibetu poroča v «Revue de Paris». Iz njenih člankov zveni jasna ironija naših evropskih razmer, ker podcenjujemo vse druge in smatramo le same sebe kot gospodarje položaja, kulture in naprednosti.

Res je sicer, da v Tibetu prevladuje splošno naziranje o manjvrednosti žene in mnenje, da rojstvo žene pomeni kazen za grehe prejšnjega življenja. Vendar pa je tudi pri nas podobno, ker si dandanes večina zakoncev želi moškega otroka potomca, dočim rojstvo dekleta smatra za nekakšno nepotrebno in nezaželeno breme. In navadno tudi poznejše življenje dokazuje to neupravičeno in nerazumljivo prepričanje, ker oče skoraj vedno daje prednost dečku pred deklico. Tibetansko mnenje, ki je zaradi verske ideologije le malo drugačno od evropskega, utemeljenega na zgolj materialnih okoliščinah, ni prav nič slabše od našega, ampak nasprotno manj obsojanja vredno, ker mu ni podlaga materializem, ampak vera.

Žene v Tibetu so sicer navidezno res sužnje in nekaj moškim podrejenega, niso pa prav nič na slabšem od drugih žen, ampak so s svojo usodo celo popolnoma zadovoljne. Medtem ko naše belopolte žene mislijo, da je njih svoboda na višku, se v Tibetu tem pravicam smejejo, in bi gotovo nobena Tibetanka svojega življenja ne zamenjala z življenjem evropske žene. Izredno samozavestne kljubujejo moškim in si same izbirajo svojo življenjsko pot.

V Evropi je navada, da mora oče ali pa rodbina dati nevesti popolno, stanu moža primerno opremo, in k temu še doto v gotovini, ker bi se moglo sicer dekle le težko poročiti. Ta šega je Tibetankam neznana in smešna. Ako ima žena v Tibetu kakršnokoli premoženje, si ga mož ne sme nikdar prilastiti. Dasi torej

Lahko ji razderem lase, in ona ne vpije od strahu, ker nima nič zataknjenega v njih... To dekle ozdravi mojo malenkostnost... Vselej mi nekaj prinese, ne da bi zahtevala kaj od mene kakor te nenasične gospe File, Lole in vse ostale. Vrag z njimi!»

V trenutku sta se gostila.

Zadišal je čaj, prigrizovala sta sendviče, se sladkala z grozdem, sladkarijami in delikatesami od gospe Mery, šampanjec je šumel, liker in cigarete od gospe Fili so jima imenitno teknile, in ostala je še dehteča rdeča vrtnica iz šopka gospe Lole, da si jo je Mančinka zateknila na svoja mlada in lepa nadržja, in naročje, po katerem so zaman hrepenele gospa Lola, gospa Fili in gospa Mery, je bilo to pot pripravljeno zgolj za kuštravo, svežo in mikavno ljubečo in ljubljeno Mančinko.

(S pisateljičinim dovoljenjem prevedla
Mila Scholle-Zupančeva.)

velja Tibetanka za manjvredno bitje, ima vendar večje pravice kakor žene belih narodov. Tibetanec ženo kupi in je tam ljubezen v pravem pomenu med obema spoloma skoraj neznana. Zato so jim tudi tuji samoumori, posebno pa tisti, ki bi bili motivirani z ljubezenskim razočaranjem.

Mož je pri Tibetancih sicer pomembnejši in je videti rodbinski starejšina, vendar pa je to le navidezno, ker v resnici vlada žena in se je mož celo boji.

Zanimivo je njih pojmovanje o zakonski zvestobi ali nezvestobi. Ako se žena možu izneveri, ga to še ne upravičuje na kakršnokoli kazen ali sploh posledice. Pravico ima zahtevati le gmotno odškodnino od njenega ljubčka. O vseh ljubezenskih stvareh pri njih splošno odloča le denar. Za nezvestobo v zakonu je eden zakoncev drugemu celo hvaležen, ker se to kratkomalo kaznuje z denarno odškodnino. Ako zapelje Tibetanec ženo drugega, plača le odškodnino in tako vse uredi. Ljubosumnost je tam neznana, ker se kljub nezvestobi Tibetanec, ko dobi odškodnino, ne jezi več niti na svojo ženo niti na njenega ljubčka.

Poudariti je treba, da kljub temu zakonska nezvestoba pri Tibetancih ni pogost pojav. Zanimiv je le način poravnanja, ker so Tibetanci v enakopravnosti šli tako daleč, da so v tem pogledu dali ženam sebi popolnoma enake pravice. Morda se bo marsikomu takšno denarno poravnanje čudno dozdevalo, vendar pa je vsekakor bolje urejeno kakor pri nas, kjer to obračunavamo z orožjem ali pa z ločitvijo zakona in uničimo vso rodbino. Človek bi ne bil človek, ko bi ne grešil. To spoznanje je Tibetance osvojilo, pa so zato ta najtežji problem na prav za prav edinstven način uredili.

V vzgoji otrok vladajo tam enake pravice, pa tudi enake obveze. Razlike med zakonskim in nezakonskim otrokom ni. Pri njih je pglavitno obstoj človeka, njegova prisotnost na svetu, ne pa rodbina, iz katere izhaja. Ni jim nič do prednikov in vseh mogočih, pri nas običajnih okoliščin, ampak le do človeka, kakšen je. In prav v tem bi se Evropa z vsemi svojimi kulturnimi narodi lahko šla učiti k Tibetancem. Laži in licemerstva ne poznajo, grehe si priznavajo v lice in zadostne predpisom kesanja in poboljšanja v tej ali oni obliki.

Vsak lahko sam presodi, komu gre prvenstvo v skoraž vseh ozirih? Evropi ali Tibetu?

Žene na morišču

Dobrih pet sto let je minilo, odkar je postala mala kmetica iz Domremisa, znana z imenom Devica orlean-ska, nesmrtna, ko je končala na morišču v Rouenu. Potlej je šlo še več žena to težko pot, ki vodi v smrt, nedolžnih in krivih, kraljic in ubijalk, mladih in starih.

V srednjem veku pa vse globoko v novi vek je bilo sežganih na tisoče čarovnic. Vladarji, željni tujih in novih žena, so se odkrižali svojih zakonskih, ki so jim bile napoti, na ta način, da so to reč uravnali tako, da so bile obsojene kot prešuštnice in čaravnice — na smrt. Izmed osmih žena Henrika VIII., angleškega kralja, so končale druga, tretja in peta na morišču, najprej Ana Boleyn, potem Jeanne Seymour, ki mu je prav tedaj rodila sina, in nazadnje Katarina Howard, ki je bila dovolj neoprezna, da je svojo naklonjenost, do katere je imel pravico samo kralj — izkazovala tudi nekemu mlademu lordu. A takrat je bila nezvestoba toliko kakor veleizdaja...

V dvorcu Forthringain je padla lepa glava Marije Stuart po devetnajstletnem pregnanstvu. Politika in verski fanatizem sta se združila, da uničita to ženo, ki je kot mlada deklica zamenjala mračno Škotsko z veselo Francijo.



Madame Roland, žena revolucionarnega ministra za notranje reči, usmrčena v svojem 37. letu.

Okoli vseh teh žena se sveti obstret slave. Vse so bile bolj ali manj mučenice. Isti svit se blešči tudi okoli žena, ki so v strahovitih letih francoske revolucije sklenile na morišču. Ta svetloba obseva glavo nesrečne kraljice Marije Antoinette, glavo princeze Lambalove in mnogih, mnogih aristokratk, ki so jih revolucionarji v plemeniti mržnji poslednjikrat odvedli v vozu do «Place du Greve», kjer so storile pod giljotino svoj poslednji reverans.

Tri žene so med njimi posebno vidne — trije popolnoma različni značaji. Grofica Dubarry, nezakonska hči kuharice, «hči nikogar», kakor so ji rekli pamfletisti, kraljeva ljubica, najlepša žena svojega časa, ki je o njej sam Mirabeau rekel: «Da ni bila vestalka, so vzrok bogovi, ki so jo ustvarili tako lepo...» Ona je umrla, ker ji narod, iz katerega je potekla, ni mogel odpustiti sijajnega vzpona v najvišje družabne plasti.



Grofica Dubarry, favoritka kralja Ludvika XV., usmrčena v svojem 50. letu.

Charlotta Corday, deklica iz Cannesa, je prišla v Pariz samo zato, da ubije Marata, ki ga je imela za tirana in ubijalca množic. Ona je umrla za čisti duh svobode, ki sta ga Robespierre in Marat onečastila. Če je Brutus klasik političnega ubojstva antike, potem je «junaška devica iz Normandije», kakor jo imenuje Lamartaine, prva politična atentatorka nove dobe, prava učenka Brutusova. Ona je umrla za svojo idejo.

Tudi madame Roland, žena girondenskega ministra, je morala umreti, ker je bila pametna, ker je bila političarka, duša tiste stranke, ki je hotela na razvalinah starega kraljestva zgraditi nov svet... Ona je bila genialna žena, njeni politični govori in pisma, kakršno je znamenito pismo na kralja, pričajo o njenem velikanskem navdušenju za ideje svobode in preporoda domovine. In še v temnici, nekaj dni pred smrtjo, je imela toliko moči in mira, da je napisala svojo «Oporoko potomstvu», enega izmed najzanimivejših in najbolj človečanskih dokumentov francoske revolucije.

Takšna je bila Greta Bayer, hčerka občinskega načelnika, ki je nekaj dni pred vojno ubila svojega zaročenca inženirja, da bi se na osnovi ponarejenega testamenta dokopala do njegovega imetja. Zvezala mu je oči, mu rekla, naj odpre usta, «da ga iznenadi», in sprožila vanj samokres iz največje bližine.

—r—

Marija Stuart na morišču (8. februarja 1587.).



Zbrani spisi Zofke Kvedrove

Slovenski javnosti

Ze pet let je preteklo, kar je odšla od nas naša velika pisateljica, in nihče se ni zanimal za usodo njenega literarnega dela. To delo je naravnost ogromno, saj je stala Zofka Kvedrova od svoje rane mladosti sredi našega ženskega gibanja in ustvarila s svojim prekipevajočim talentom in bojevitim temperamentom literarno delo, ki ga moremo s ponosom pokazati pred svetom. Zofka Kvedrova je naša največja pisateljica ne le po obsežnosti svojega dela, ampak tudi po umetniški vrednosti svojih spisov, ki se odlikujejo ne le po krepkem in klenem jeziku, ampak tudi po globokosti duha, iskrenosti čustev in misli, iskrenih izpovedih duše in srca, ki dajejo njenim spisom še posebno vrednost. Iz vseh njenih del, naj so to romani, povesti, črtice, dramatični prizori, članki, kritike, polemike itd., nam govori žena-umetnica, ki gleda življenje v njegovih najtajnejših globinah. Pri Zofki ni nič narejenega, vse je naravno, človeško, vsaka njena beseda prikipi iz srca, je odmev njenega pravega srčnega življenja, njenih neprestanih misli o življenju, človeku, svetu, sreči, ljubezni, vse njeno delo je izraz njenih notranjih bojov med vzori in doomi, njenega resničnega prepričanja, ki ji je bilo tako sveto, ker je vzhajalo iz globokega pogleda v dno človeškega življenja in se je bila zanje z ognjem svoje besede, kakor je znala dvigniti oster protest proti vsemu in vsakemu, ki je grešil proti tistim idealom, katere je ona smatrala za najvišje vrednote naš narodne duše. Pisateljici te vrste, kakor je Zofka Kvedrova, pisanje in pisateljevanje ni stvar mode in zabave, ne, njej je to delo ukaz in dolžnost. O tem priča njena ogromna korespondenca, v kateri se je razgovarjala o vseh vprašanih življenja s sto in sto znanci in neznanci, in raznovrstnost njenih spisov, ker ni mogla molčati, da bi se ne oglasila v javnosti, ako je začutila v sebi dolžnost, da mora izpregovoriti. Iz tega so sledile njene velike borbe z nasprotniki, ki jih je vodila z blestečim razmahom misli in besede tudi takrat, kadar nasprotniki v sredstvih in izrazih niso bili izbirični in plemeniti. Pa o vsem tem nam bo pričalo njeno zbrano delo. Založništvo naše revije «Žena in dom», ki mu je bilo na tem, da poda Slovencem zbrano delo njihove največje pisateljice, se je posrečilo skleniti pogodbo z zakonitimi dediči pokojne pisateljice, njenima hčerama Miro in Mašo, po kateri razpolaga založništvo z vsem njenim literarnim delom, ki je raztreseno po raznih listih in časopisih, in obširno literarno zapuščino, ki se je ohranila v mnogoštevilnih pisanih in rokopisih. Zofka Kvedrova ni bila samo slovenska pisateljica, uveljavljala se je enako ali deloma celo še bolj v hroatskem slovu, pisala pa je tudi češko in nemško. O njenih izrednih jezikovnih zmožnostih priča to, da je v vseh štirih jezikih dosegla priznanje, da je njen jezik krepak in izrazit, da bi nihče ne bil spoznal, da to lepo češčino, hrvaščino ali nemščino piše rojena Slovenka. In vendar je bila Zofka Slovenka z dušo in telesom, da je od bogatih darov svojega duha delila tudi drugim, to je izhajalo ravno iz njenega bogastva, iz njene nepremagljive želje, da govori pred širšim svetom, v katerega je spadala, in iz razmer, v katerih je živela. Ze njeno življenje samo je roman žene, umetnice, bojevnice, ki doživlja na svoji poti trenutke najvišjih radosti in najtrpejših razočaranj. Njena neugnana želja po svetu ji ni dala, da bi ostala v ozkih slovenskih mejah. Ze kot se-

demnajstletna deklica se je napotila v svet in spoznala Evropo, se ustavila v Pragi, zopet potovala, preživljajoča se ves čas s svojim literarnim delom, končno ostala v Zagrebu, kjer se je vsestransko razvil njen pisateljski talent, se vračala v Slovenijo, kakor v svojo domačo hišo, dasi je tudi tu našla malo src, ki bi jo razumela, in končno omagala v svojem boju za ideali življenja, ki jih je iskala od rane mladosti.

Njeno literarno delo je živa priča te njene življenjske poti. V njem se je izživljala, izpovedovala, se razgovarjala s svetom in sama s seboj, ustvarjala bisere misli in jezika in nam zapustila dediščino, ki je vredna, da jo sprejmemo s spoštovanjem in hvaležnostjo.

To delo je torej široko in mnogovrstno kakor njeno življenje. Naloga urednice bo, da ga strne v pregledno celoto.

Uredništvo je prevzela gdca prof. Eleonora Kernčeva, ki se je že več let zanimala za delo naše velike pisateljice. Sedaj, ko se je posrečilo zbrati skoraj vse njeno delo, bo mogoče dobiti pregled tega obširnega gradiva in ga razdeliti tako, da bo iz zbranih spisov odseval pravi in resnični duševni obraz umetnice-bojevnice. Založništvo ne namerava izdati samo Zbranih spisov, ampak bo vsa zbirka izpopolnjena s temeljitim pregledom dobe in dogodkov, iz katerih so nastali posamezni spisi in dela.

Na ta način bodo nudili Zbrani spisi Zofke Kvedrove lep pregled našega ženskega gibanja, s katerim je bila pisateljica ves čas v najožji zvezi, vse tja do prvih početkov emancipacije, v dobo devetdesetih let, ko se začel veliki preobrat v nazorih sveta, ki je osvobodil družbo in umetnost, življenje in človeka, posebno pa žensko zastarelih spon prefeklosti, v dobo «Slovenke», prvega našega ženskega lista, in v prva leta novega stoletja, ko je Zofka iz tujine gledala na svojo domovino in ustvarjala svoja najlepša dela, do končne zmage moderne, v kateri pripada Zofki važno mesto; videli jo bomo pozneje v Zagrebu kot sotrudnico «Agramer Tagblatta», kjer je kot urednica ženske priloge stala v zvezi z vsemi tedanjimi voditeljicami ženskega sveta, in nato ob času vojne, ko se bori ob strani svojega moža in voditeljev jugoslovanske ideje za zmago naše narodne misli in poseže s svojim listom «Ženski svet» (1917), pozneje «Jugoslovenska žena», v one vrste, ki so na koncu vojne z deklaracijami in človekoljubnim delom odločilno vplivale na potek dogodkov, v naš ženski svet. To bodo gotovo za vse naše ženstvo lepi spomini. V svobodni državi je hotela Zofka s svojim listom zaozemati vodilno mesto in združevati ženstvo v znamenju jugoslovanske državne ideje — a politični, osebni in društveni spori so razbili njene načrte... Še se je borila do smrti...

Velik in časten je bil njen boj. Spoznali ga bomo šele iz njenih zbranih spisov in pri tem spoznali še marsikoga in marsikaj. Zofkin boj je živo zrcalo naših pojavnih razmer, katerih središče je bil Zagreb. Ker je temperament naše pisateljice moral reagirati na vsak pojav v javnosti, je ravno v spisih te dobe velik del naše politične in kulturne zgodovine. Tako bodo zbrani spisi Zofke Kvedrove res slika našega razvoja v dobi zadnjih 40 let. Posebno za mlajši svet bo to že zgodovina, ki jo moramo poznati, če hočemo razumeti sedanji čas.

Kakor je znano, je bila naša pisateljica v zvezi z uglednimi predstaviteljicami ženskega sveta pri drugih narodih, zato je med njenimi spisi tudi mnogo nemških člankov, pisem, razprav, prevodov itd. Vse to bo kazalo prej ali slej za zunanji svet izdati v nemščini, ker dosežajo in presežajo ta dela mnoge ženske knjige, ki prihajajo iz tujine k nam v nemškem jeziku. Zofka je prva upajala Cankarja v svet s svojim nemškim prevodom romana «Na klancu», ki je izhajal v praški «Politiki». Prav bo, da jo tudi mi pokažemo svetu z delom, ki ga je sama ustvarila. Te spise bo uredništvo pri slovenski izdaji priobčilo samo v odlomkih.

Zofka je toliko pisala v srbskohrvatskem jeziku, da bi ti spisi tvorili lepo zbirko v hrvaščini; stvar hrvatskih založnikov je, da jih izdajo. Pač pa bomo mnogo teh spisov — ali vsaj vse najvažnejše — sprejeli v slovensko izdajo, in sicer v prevodu, da delo naše pisateljice tembolj približamo širokim vrstam naših čitateljic in čitateljev. Zato se je uredništvo odločilo, da poda med slovenskimi zbranimi spisi ves prevod «Nade» in «Hanke», ki sta dva izrazito biografska romana in je posebno «Hanka» ena naših najlepših medvojnih knjig, vzrasla iz istih bolesi in strahot kakor Cankarjeve «Podobe iz sanj».

Pravtako bo kazalo prevesti nekaj najlepših stvari iz «Knjige kraljevića Marka» in iz njene zadnje zbirke «Na putevima života». — «Imam snovi še za dvajset romanov,» je pisala Zofka v svojih zadnjih pismih.

Njena duša je bila neizčrpna. Velika je bila in globoka. Tudi da je dočakala visoko starost, bi se ne bila izpisala... Še toliko je imela povedati svetu... A tudi tako bo njeno zbrano delo lep zaklad. Obsegalo bo v naši izdaji 8 do 10 knjig, mogoče tudi več; ako bo pokazala slovenska javnost za svojo največjo pisateljico dovolj zanimanja, bo uredništvo sprejelo v slovensko izdajo več spisov, ki so bili napisani nemško ali hrvaško in bi po sedanjem načrtu izostali. Zbirko bo zaključevala njena obširna korespondenca, med to korespondenco — Zofka je zelo rada korespondirala — so posebno lepa pisma, v katerih govori o otrocih; ta pisma bodo tvorila skupno z drugimi spisi iz otroškega, materinskega in družinskega življenja posebno knjigo, brez onih srčkanih zgodb iz otroškega življenja, ki jih imamo v knjigah «Vladka in Mitka» in «Vladka, Mitka in Mirica».

To je torej načrt naše založbe. Upamo, da ga bo slovenska, posebno pa naša ženska javnost z veseljem pozdravila in nam pomagala, da izvedemo ta načrt v celoti. Založništvo se zaveda, da bomo izpolnili s tem ne le svojo dolžnost do naše velike pisateljice, ampak da bomo z njenimi spisi dobili delo trajne vrednosti v našem slovu. Založništvo se ni in se ne bo strašilo ne truda ne stroškov, da bo izdaja vredna Zofkinega dela, da bo zunanja oprema lepa, se pri sedanjih zahtevah našega knjigarstva samo po sebi razume.

Vsa natančnejša navodila glede izdaje in naročil prinesemo v prihodnjih številkah. «Žena in dom.»

Kontesa de Noailles je umrla

Zadnjega aprila je umrla v Parizu kontesa de Noailles, največja pesnica sedanosti. Umrla je brez trpljenja po več mesecih boleznih v sedemindesetletnem letu. Bila je prva žena, ki je dobila komandirski križ Legije časti.

*

Kontesa Ana de Noailles se je rodila kot princesa Brankovan v Rumuniji. Njen oče je bil potomec valaških vladarjev, njena mati Grkinja s Krete. Vzgojila sta jo v francoskem duhu. Prava Francozinja pa je postala šele po svoji močitvi z grofom de Noailles. Toda ostalo ji je domotožje po čudovitem Vzhodu, ki ga je videla s priprtimi očmi v otroških letih. Zmeraj se ji je zdelo, da je v Franciji samo izgnanka. Njena duša je trpela in solze so lile pesmi, najlepše, kar jih je kdaj dala žena.

Sedem zbirk je poslala v svet, sedem velikih mejnikov na poti uspeha. Bila je pesnica, ki se je znala prenavljati in presnavljati, ne da bi bila padla s svojega visokega prestola.

V «Neizmernem srcu» je obujala spomine na svoj daljni dom, ki ga je poznala samo iz sanj. V «Senci dni» je spoznala sebe.

Vsako delo kontese de Noailles je kakor dejanje najtragičnejše drame — življenja in smrti.

Bila je res pesnica življenja in smrti. Predvsem smrti, kakor se je pokazala v zbirki «Razodetje». Tedaj je občutila agonijo propadanja vsega. Ta agonija pa je izginila v zbirki «Živi in mrtvi», ker je prav takrat doživljala ljubezen, o kateri je trdila, da je bila njena najlepša, najčistejša. Toda kmalu je je bilo konec in v «Večnih silah» že toži o notranjem boju, ki jo ubija:

«Med dvema bitjema je v moji duši boj,
redovnico in razuzdanko...»

Potem se je pomirila. V «Ljubzenskih pesmih» ni njena lirika nič več bolesten krik, ampak mirno poglabljanje v dno duše, v ljubezen. V «Časti trpljenja»



Kontesa Anna de Noailles. Foto Wide World.

samo še toži. Ljubezen ji je le še «trpljenje, okrutno in prazno».

Bila je velika pesnica. Pa ne samo pesnica. Tudi njena proza je lepa. Romana «Novo upanje» in «Začuden obraz» in življenjepis «Knjiga mojega življenja» štejejo Francozi med svoja najboljša dela. Tudi njena najnovejša knjiga «Natančnost» je lirčna proza, pisana glasba.

Še med boleznijo je pisala. Pa ni mogla dovršiti vsega, kar je hotela.

Bila je velika pesnica. Moderna Sappho. Žena.

B. R.



Kostumom, oblekam in jopičem iz grobega domačega platna, o katerih sem poročala že lani, so se letos pridružili še plašči iz tega platna, ki so res zelo praktični, zlasti za sport in potovanje v vročih poletnih mesecih. Seveda mora biti vse, kar je sešito iz takega grobega platna, krojeno kar najbolj preprosto. Edini okras so barvaste paspule, gumbi ali kovinaste sponke. Kako je pač praktičen kratek jopič iz tega platna, ker se lahko obleče na volneno ali svilen obleko, na pleteno krilo ali pa na krilo iz blaga. Posebno lepo se poda k temnomodremu, rjavemu ali črnemu krilu.

Letni jopiči, ki so ponajvečkrat iz enakega blaga kakor obleka in brez podloge, imajo prav dostikrat okrog vratne izreze in kratke rokave. Njih nevarni konkurenti so kepi, ki se vidno uveljavljajo. Vezanke iz kratkodlake kožuhovine, kakor iz hermelina, striženega janjčka in drugih kožuhovin, se nosijo tudi na letnih kostumih. Novost so mali ovratniki iz dolgodlake kožuhovine (srebrne, modre ali polarne lisice), ki so dolgi le toliko, kolikor je širina vratu, spredaj se pa zavezujejo z veliko svileni petljo. Taki ovratniki so zares dekorativni.

Popoldanske obleke iz enobarvne svile ali volne so okrašene z volnenimi ali svilenimi tresami. Trese so pošite ob vratnem izrezu in na rokavih. Novi so tudi pasovi, ovratnice, zapestnice in ročne torbice, spletene iz raznih vrvic in okrašene s kovinskimi okraski. Diskretna, črnobela ali modra obleka se poživši s takšno rdečo garnituro ali pa z rdečimi gumbi, ovratnikom ali šalom. Nove so tudi dekorativne lesene zaponke na usnjenih pasovih in na pasovih, ki so spleteni iz vrvic. Svilene in volnene obleke, letni jopiči in plašči, ki so ponajvečkrat brez podloge, so okrašeni z opičjo kožuhovino, in sicer ob vratu in na rokavih. Kožuhovina pa je tudi pošita na životku v obliki bolera ali kratkega kepa.

Preproste angleške obleke in volneni kostumi so poživljeni z ovratniki in pasovi iz pikeja, navadnega ali svilenega. Zraven se lepo poda klobuk iz pikeja. Tudi naš dobri znanec «žabo», ki nam je postal zadnjo sezono nezvest, je zopet tu. Predstavil se je v batistu in ves obrobjen s čipkami ali ažurnim robom. Poda se na karirano, črtasto ali enobarvno obleko ali bluzo. Letna bluza je podaljšana pod pas, v pasu pa prepasana s pasom, spletenim iz vrvice ali jelenje kože. Bluza se zapenja po celi dolžini z gumbi, ki so hkrati tudi okras.

Letne obleke se šivajo iz raznih modnih svil, pravih in umetnih, s cvetnim in geometričnim vzorcem, nadalje iz linona, muselina in organdija v svetlih pastelnih barvah. Prav dosti pa tudi iz pralnega, kariranega in črtastega blaga.

Obleke iz organdija so ponajveč okrašene z volanami, in sicer ob vratnem izrezu in na krilu. K letnim

oblekam iz vzorčastega blaga se nosi letos namesto kratkega jopiča tri četrti dolg palet, in sicer iz enakega blaga kakor je obleka ali pa iz gladkega blaga v barvi osnove ali vzorca.

Velika je izbira modnih rokavic. Kakor sem že poročala, so moderne rokavice iz blaga, iz kakršnega je obleka, kostum ali plašč. K letnim oblekam se nosijo svilene rokavice s čipkastimi zapestniki, ki so ponajvečkrat poskrobljeni, da ohranijo obliko. Take rokavice pa imajo lahko tudi zapestnike iz organdija, ki so tako narejeni, da se na rokavice kar pripnejo. K enemu paru rokavic imate lahko po več parov raznih zapestnikov, ki jih poljubno menjavate. Lepe so tudi rokavice, skvačkane iz tenkega kvačkanca ali svile, ki so letos tako moderne.

Čevlji so enobarvni in kombinirani, in sicer iz različnih vrst usnja ali pa iz raznobarnega usnja. Krokodil ali kuščar sta velika moda.

K letnim oblekam se podajo slamniki panama, beli in svetlobarvni, okrašeni s svilenimi trakovi. Širokokrajni letni klobuki so iz organdija v lepih pastelnih barvah, razni bareti pa iz pikeja in raznih slamnatih tres.

Lepi begunci iz Turčije, fesi, ki jih je pregnal Kemal paša iz njih domovine, so se letošnjo pomlad razkropili po vsem modnem svetu. Ne vem sicer, ali so imeli turški konjeniki rdeče fese, pešci modre ali rjave, še manj pa vem, kateri polk je nosil zelene, rumene, bele in druge. Vsa ta pisana emigracija se namreč izprehaja že vso pomlad po naši promenadi. Nič niso pomagali ne tabori ne kresovi predsodkov. Fesi so zmagovalno prodrli in zmagali na modnem polju.

Zadnja novost za slamnike in fese je slama «celtagal». Slamniki so bolj visoki zato, da se uveljavijo široke rame, ki so pri letnih oblekah podčrtane z volanami in našitki. Najbolj lahka so pač letna pokrivala iz tila, ki so okrašena z vezanjem z volno ali svilo. Ker je til navadno v barvi las, se niti ne opazi tako, da se zdi, kakor bi bili lasje prešiti z volno ali svilo. Res rafiniran izum modistk.

Lepe so letošnje kopalne obleke iz volnenega vzorčastega trikoja. Prav dosti je belih. Namesto širokih svilenih pižam se nosijo na obali modre hlače iz džerseja in volnen pleten životek. Nove so tudi obleke za solnčenje, ki nadomeščajo pižamo. Te obleke so sešite iz gostega močnega blaga, in sicer platna ali volnenega krepa, tako da se lahko oblečejo kar čez kopalni triko. Krilo ne sega do členkov, marveč je krajše. Životek ima samo sprednji del, ki je pridržen z naramnicami tako, da je hrbet prost. K taki obleki se nosi širokokrajni klobuk, ki res varuje proti solncu, in pa sandale, obute na boso nogo.

Pepita — visoka moda

Za pisarno
in dom



Letni komplet, sešit iz karirane svile ali lahkega volnenega blaga. Obleka je brez rokavov, zato pa ima velik ovratnik v obliki kepa. Jopič, ki ima rokave raglan, je spredaj odprt in se zapirja le z enim gumbom pri vratu. V pasu je pridrzan z ozkim pasom.



Letna obleka, sešita iz belega modnega blaga in okrašena z barvastim platnom in vroico.

Letna obleka, sešita iz vzorčastega pralnega blaga. Bluza je iz belega batista in okrašena s čipkami.

Za nedeljsko promenado



Modna obleka, kombinirana iz gladkega in vzorčastega blaga. Široki nabrani rokavi segajo samo do komolca.

Promenadna obleka, sešita iz lahkega volnenega blaga in okrašena z barvastimi našitki. Ovrtnik je lahko iz enakega blaga kakor obleka ali pa iz svetlejšega.

Modna obleka z rokavi raglan. Sešita je iz modne svile in okrašena s temno obrobo. Pas je spleten iz prvice ali usnjenih trakov.

Letna obleka, kombinirana iz gladke in vzorčaste svile.

Bluze



Modna bluza s kratkimi rokavi, okrašena s šivanimi robčki. Namesto z gumbom se zapenja pri vratu s kovinasto zaponko.

Preprosta elegantna bluza iz svetlega krepdešina. Sprednji podaljšek ovratnika, ki je poшит na predniku, ima videz vezanke.

Bluza brez rokavov, sešita iz pralne svile. Ovratnik v obliki šala sega skoraj do pasu, kep je okrašen z obzankanimi ali obšitimi zobci.

Za pridne deklice



Otroški plašček iz volnene flanele. Zapenja se z dvema velikima gumboma.

Otroška letna oblekica, sešita iz pralne svile s pikami in okrašena z ažurjem.

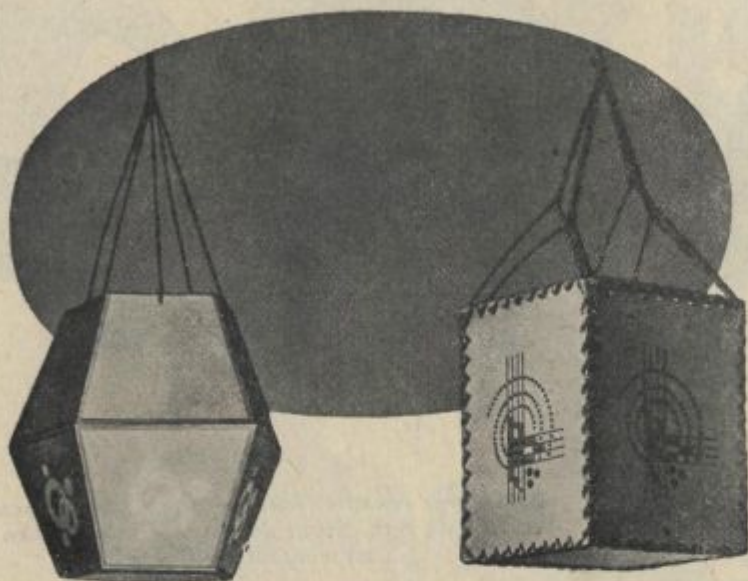


Letni komplet za dvanajstletno šolarico. Obleka in plašček sta sešita iz kariranega blaga, kratki jopič v videzu telovnika pa je iz belega pikeja. Plašček je za spoznanje krajši od obleke.

Praznična obleka za dvanajstletno šolarico. Krilo z naramnicami in kratki ohlapni jopič sta iz žameta ali temnomodrega ševiota, bluza s kratkimi rokavi in vezanka pa iz svetle vzorčaste svile.

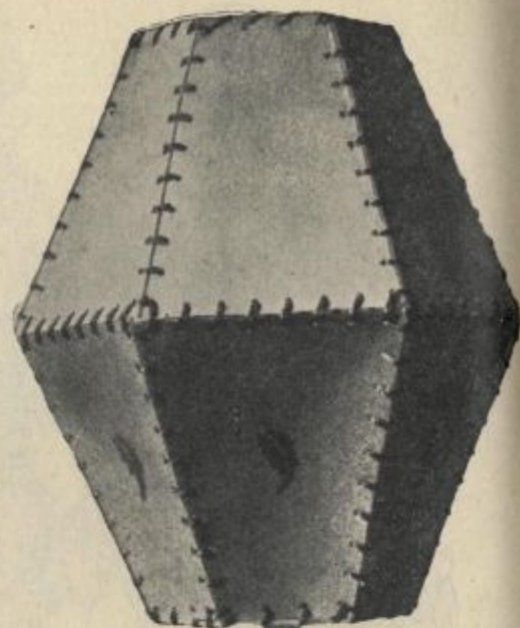
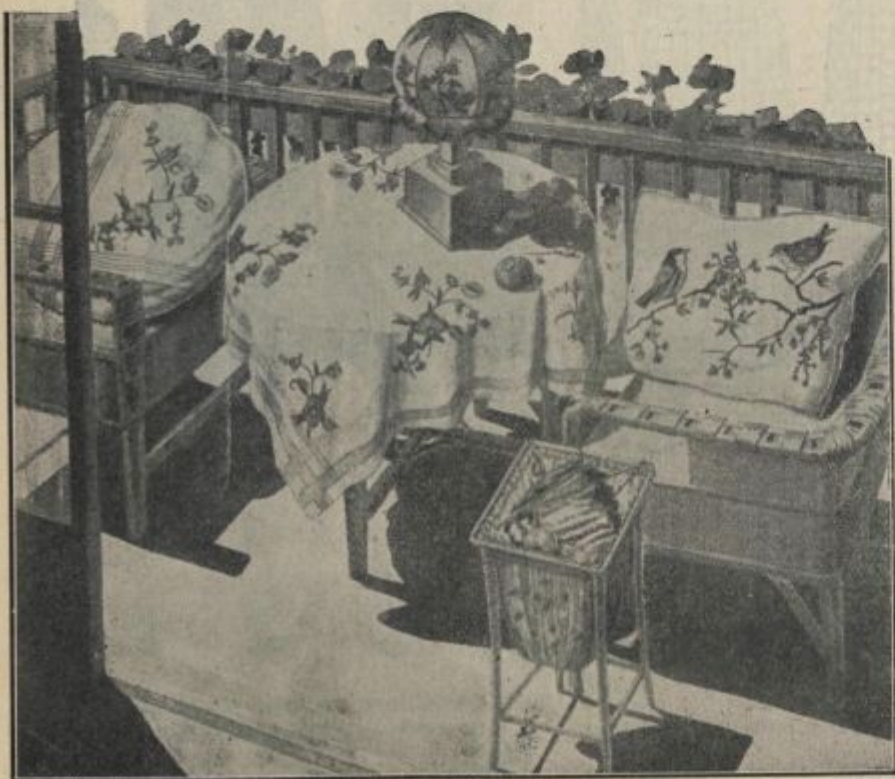
Mož Vam lahko

pomaga ...

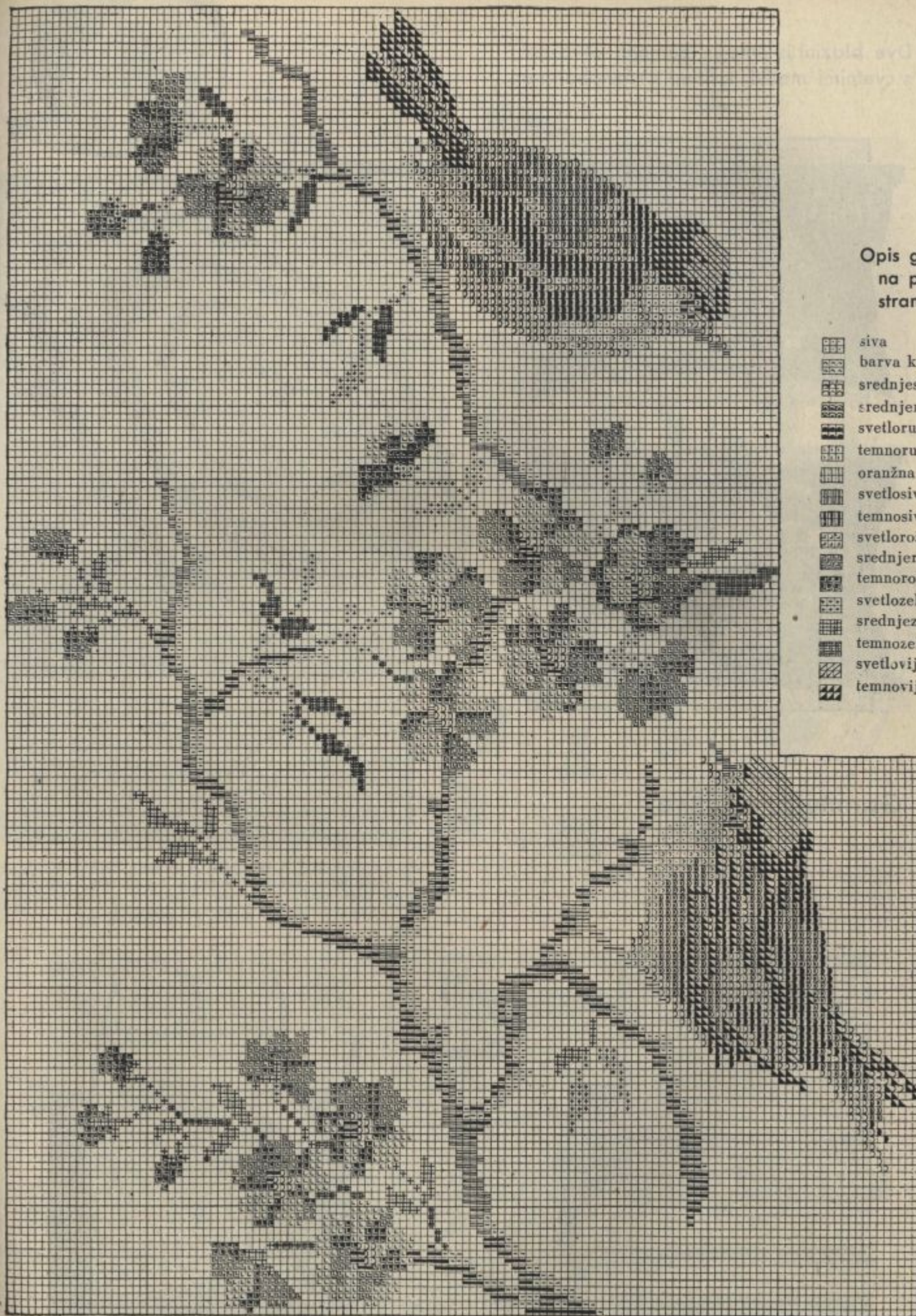


Za na verando boste mogoče potrebovali za poletje nov senčnik. Prinašamo Vam zato štiri različne vzorce za senčnike, kakršne lahko sami napravite iz tenkega kartona, svile ali kar je najprimernejše, iz japonskega papirja. Posamezne dele senčnika okrasite s preprosto slikarjo in sešijete z debelo svileno ali volneno nitjo ali pa s pisano rafijo. Tak senčnik obesite ali pa daste pri mizarju narediti zanj preprost podstavek.

Za Vašo verando



Ni skoro prostora, ki bi se dal okrasiti lepše od verande. Že zelenje samo, s katerim jo okrasimo, in pa način, kako jo z njim okrasimo, nudi toliko izprememb, da se ni lahko odločiti, kateri način je lepši. Vsak posamezni okras da verandi čisto drugo lice. Solučne verande so praviljično lepo okrašene z vrtnicami plezalkami, visečimi nageljni, pelargonijami, petunijami, pozimi pa z iglastim zelenjem, zimzelenom ali bršljanom. Ni veranda samo za čez dan, še lepši so v njej poletni večeri. Malo pohištva in dela zahteva veranda, zato pa tem več okusa. Pohištvo je skoro vedno pleteno. Prti in blazine v živahnih motivih in barvah ne smejo manjkati na verandi. Prinašamo sliko take verande. Ker vam je gotovo všeč vzorec za blazino, ki jo vidite na fotelju, smo priložili zanj tudi vzorec v naravni velikosti z naznačenimi barvami. Blazina je izdelana v križevatem vbodu.



Opis glej
na prejšnji
strani!

- | | |
|--|-------------------|
| | siva |
| | barva kave |
| | srednjesiva |
| | srednjerumena |
| | svetlorumena |
| | temnorumena |
| | oranžna |
| | svetlosiva |
| | temnosiva |
| | svetlorožasta |
| | srednjerožasta |
| | temnorožasta |
| | svetlozelena |
| | srednjezelena |
| | temnozelena |
| | svetlovijoličasta |
| | temnovijoličasta |

Dve blazini iz črnega žameta, okrašeni s cvetnimi motivi, izšitimi z raznobarvno svilo.

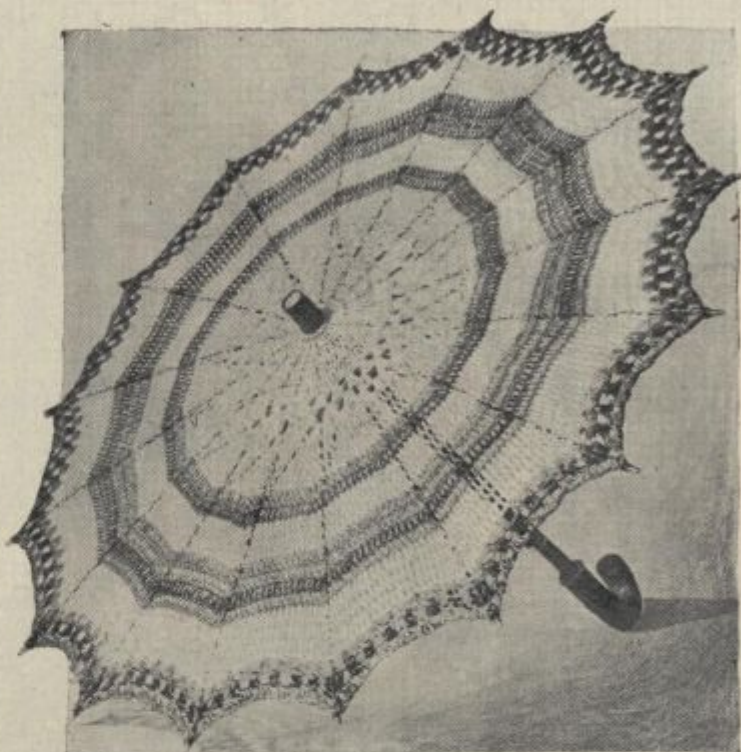


Garnitura iz rjave kotonine za kuhinjo

Vzorci so izšiti v občrtnem vrodu z rdečo prejico, vsak posamezni prt pa je obrobljen s 3 cm široko progo iz ruža.



Kvačkan solnčnik



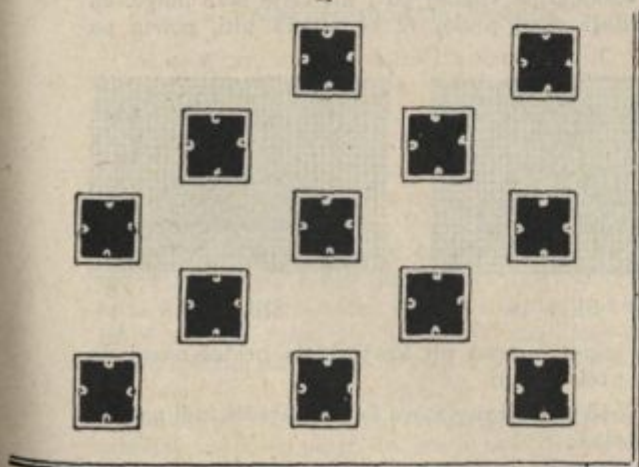
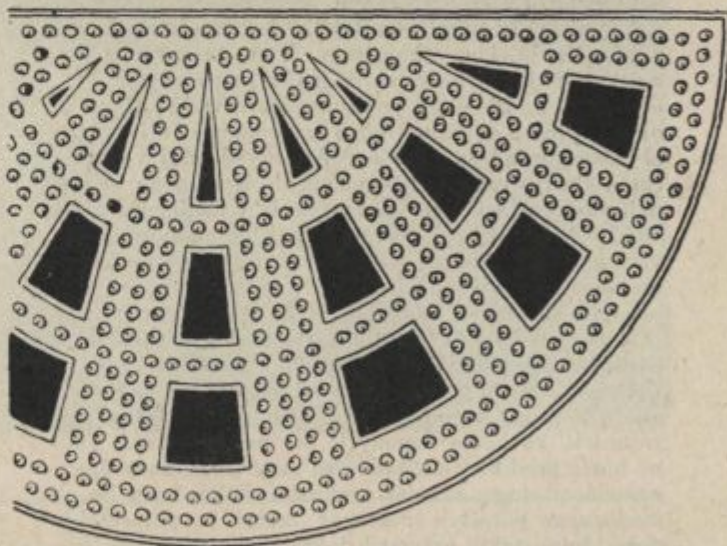
Kaj vse se še ne kvačka? Dežnik še ne, pač pa solnčnik. Ako imate solnčnik, na katerem se je strgalo blago, kupite slamo v klobčkih, ki se dobi v trgovinah z ročnimi deli, pa si skvačkajte preobleko. Pazite, da bodo barve slame harmonirale z barvo obleke ali pa ročne torbice. Barve mešajte poljubno v primernih razdaljah, kakor vidite na naši sliki. Iz ostankov naredite še pisano žogo za Marjanico. Saj ni treba zanjo drugega kakor zagrabe lesene volne, ki jo izoblikujete in prepežete s tenko vrvico ali bombažem, da se vam med delom ne razsuje. Z močno vrvico ali slamo si jo nato porazdelite na osem ali deset delov (kakor poldnevnik na globusu), nato pa posamezne dele izšijte z barvasto slamo v gostem vrodu, kakor se izšijejo motivi pri mrežanju.

R o č n o d e l o

Za posebne prilike



Prinašamo lep vzorec za namizni prt iz belega platna, okrašen s klekljanimi ali kvačkanimi čipkami in rišeljejem. Na spodnjih treh slikah so trije povečani deli posameznih motivov, na katerih se nazorno vidi način dela.



Vsak začetek je težak

Podarite svojemu otroku tubo zobne paste Chlorodont in ščetko za zobe Chlorodont. Pokažite mu nato kako se zobje pravilno čistijo, kako jih treba s ščetko drgniti vodoravno in navpično, odzunej in odznotraj. Tako ga učite, čim bo znal ščetko samostojno uporabljati. Samo oni dobi dobro zobovje, ki ima zdrave mlečne zobe. Tuba Din. 8.-, velika tuba Din. 13.-

Za otroke - samo Chlorodont!

Okras stanovanja

Kakor si ne moremo misliti vrta brez cvetlic, tako tudi v stanovanju ne moremo pogrešati ročnega dela. Saj je ročno delo tisti okras stanovanja, ki mu daje vso privlačnost in domačnost. V pravi izbiri in namestitvi vezenin pa se odraža vsa iznajdljivost, toplota in okus gospodinje.

Skromno sobo lahko neverjetno povzdignemo, ako na pravem mestu pregrnemo preprogo ali okno dekoriramo z zastorom, ki harmonira s steno in pohištvom. Preprosto opremo pa s primernim pregrinjalom ali z vablivo blazino tako uveljavimo, da nam postane lahko še ljubša od razkošne.

Dasi je dandanašnja stanovanjska kultura na odlični stopnji, je tudi med sicer zelo izobraženimi damami žal še premnogo takih, ki si v odločilnem trenutku izbire ne znajo pomagati, ker nimajo dovolj pojma o osnovnih načelih v reševanju dekorativnih nalog.

Res je, da se nekaterih stvari ni mogoče naučiti in da mnogokrat tudi ni mogoče postavljati pravil. Vendar pa se dá zelo mnogo privzgojiti, saj nekatere splošne trditve le držijo do neke meje. Tudi glede ročnega dela ne bomo zato nikoli zgrešili, ako bomo v trenutku izbire pomislili na dvojne: na smotrnost in harmonijo z okolico.

Ali niste še nikoli ugotovili, da vam predmet ugaja, da je lep prav zato, ker je pravilno uporabljen, ker stoji na pravem mestu, čeprav ni na njem nič posebnega? Ali vas še nikoli ni dirnila plesno oblečena dama na promenadi ali sportno oblečen gospod na plesišču? Ali ste se kdaj vprašali, čemu služijo razni prtíči na mizah, kredencah in stenah moderne kuhinje, ko so vam le v nadlego? Saj je vendar kuhinja kraj takega dela, kjer ne moremo pri vsakem koraku paziti, da bo prt ostal čist, kjer ga ne utegnemo vsakokrat naravnati, kadar smo odprli kak predal. Ali ste že kdaj pomislili, koliko nepotrebne jeze bi si lahko prihranili z odstranitvijo prevelikih prtov in pregrinjal na omarah in mizah s predali? Zakaj se sploh politirajo zgornje ploskve pohištva, ako jih imate večno pokrite? Ali morda le za tisti trenutek, ko boste izmenjali prt pred gostom? Tudi ne boste pred baročno pohištvo razgrinjali preproge v narodnem slogu, ker bo neokusna, kakor vam bo ob modernem pohištvu nemogoč zastor iz polpretekle dobe. Že na takih primerih lahko torej spoznamo resničnost prejšnje trditve.

Vsaka doba ima svoje posebne potrebe, zahteve in gledanje in ustvarja po svoji podobi. Vsak pogin in vsaka smrt sta utemeljena, in kar se je preživelo, ne moremo nikoli več tako dojeti in obnoviti, kakor so to preživljali ljudje pretekle dobe. Klasičen primer te resnice nam n. pr. potrjuje vedno se ponavljajoče uporablanje antike v ravnih dobah, ki nam pa nikoli več ne more dati tistega dovršenega zadoščenja, kakršnega je dala tedaj, ko je zrastle iz prave nujnosti, ko je bila v skladu z vsem nehanjem in mišljenjem tedanjih ljudi.

Stil današnjega časa, kolikor smo o njem upravičeni govoriti, je stvaren in smotrni, brez fraz, realističen, kakršni smo tudi mi. Odvrača vse nepotrebno.

Moda, to fino niansiranje stila, ne prinaša bistvenih izprememb, pa je vendar odločilna

važnosti, zlasti v ročnih delih. Ona ne pozna kompromisov, ona diktira! Kaj hitro nas zaslužnji, če se nam še tako upira. Kako nezaupljivo smo še pred nekoliko leti gledali ostriženo žensko glavo in kako samo ob sebi umevna se nam zdi dandanes. Isto je z obleko, isto z vsem, isto z ročnimi deli. Stremljenje po napredku premaga našo prirojeno upornost, nove mode se navadimo! Zato se ne strašimo ugovorov, saj jih prinaša vsaka moda.

Pomislimo malo, ne bodimo smešni. Če smo sprejeli moderno pohištvo, zakaj bi ne sprejeli tudi modernih ročnih del. Saj nam nihče ne brani priljubljenih tehnik. Tehnike ročnih del so lahko vedno moderne, ker bistvo modernega vzorca leži v risbi in izbiri barv. Prav vsaka tehnika je lahko sodobna, če načrt prikrojite sodobnim razmeram in okusu, če ročno delo uporabite na pravem mestu.

In menite, da je za modernost res vedno potrebno tudi mnogo denarja? Predvsem je treba okusa in iznajdljivosti, tu tiči glavna cena predmeta.

Pa še nekaj, ne mislite, da je lepo in moderno samo to, kar pride iz tujine. Poglejmo svojo bližino. Dovolj smo bogati, dovolj imamo lepote sami! Cenimo tudi sami sebe, da nas bodo cenili drugi!

PRIDNA ROKA

(Nadaljevanje.)

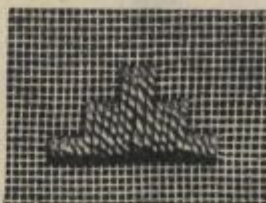
TIHO VEZE

Pločati vbod. (Sl. 18., 19., 20., 21.)

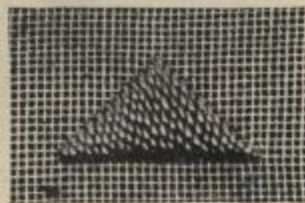
Dela na platnu, tkanem iz enakomerno debelih niti, ali na kongresnem blagu, kjer lahko šteješ niti.

1.) Položi delo predse tako, da delaš od leve proti desni. Določi ravno nit blaga, ki bo mejila s pločatim vbodom vezeno progo spodaj. Odtod napravi navzgor vbod preko štirih blagovnih niti, in to natančno med dvema pokončno ležečima blagovnim nitima. Poleg prvega napravi še tri enako ležeče vbode tudi preko štirih niti. Naslednje štiri vbode napravi preko osem, dalje štiri vbode preko dvanajst niti, naslednje krajšaj zopet na osem in naposled na štiri niti. Pazi, da so spodaj vsi vbodi v ravni črti. Vzorec ima 5 skupin po štiri enako dolgih vbodov. Zgoraj pa imaš nazobčano obliko.

2.) Na isti način lahko napraviš zobčasto progo z zobčki v obliki pravih trikotnikov. Nit pripravi kakor prej. Napravi prvi vbod preko 2 niti, z vsakim naslednjim vbodom pa vbadaš po 1 nit višje tako dolgo, da je srednji vbod preko 12 blagovnih niti, potem pa



Slika 18.



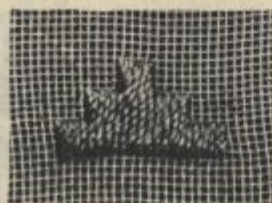
Slika 19.

vbode zopet po eno nit krajšaj, da prideš nazaj do vboda preko 2 niti.

3.) Obliko tretjega vzorca lahko narediš tudi na tale dva načina:



Slika 20.



Slika 21.

a) Delaj od spodaj navzgor. Polagaj vbode v vodoravni legi, napravi prvega spodaj preko 20 blagovnih niti, če šteješ od leve proti desni. Poleg tega še tri enake. Naslednje štiri skrajšaj levo in desno za štiri niti tako, da leže vbodi preko 12 niti. Enako krajšaj zadnje štiri vbode, ki obsegajo le štiri blagovne niti. Ta vzorec ima 3 skupine po štiri enako dolgih vbodov.

b) Delaj od leve proti desni. Napravi vzorec enake oblike, kakor je opisan pod a), le da polagaš vbode poševno v diagonalni legi. (Dalje prihodnjič.)



Množice obiskovalcev na ljubljanskem velesejmu.

Slovenska žena in ljubljanski velesejem

Dasi živimo v moderni, kapitalistični, industrializirani in zmehanizirani dobi, ko žena ni več samo mati, vzgojiteljica in gospodinja, temveč je v mnogih primerih postala samostojna pridobitna oseba, ki dela v tovarnah, delavnicah, pisarnah in sploh povsod, je pa domače gospodarstvo vendar še ostalo v rokah žene.

Žena odloča v pretežni večini, kje in kakšno blago naj se kupuje. Žena odloča, ali naj procvita domača industrija ali naj propada, žena odloča, ali naj se rabijo domači proizvodi ali tuji. Zavedno ženstvo se bo odločilo vsepovsod za nakupovanje domačih izdelkov. Kaj vse izdelujemo doma, bo pokazal

XIII. ljubljanski velesejem od 3. do 12. junija t. l.

Razstavlja nad 600 tvrdk.

Specialne razstave: Razstava pohištva, usnja, tekstilij in papirja. Razstava »Priateljev prirode



Narodne noše na ljubljanskem velesejmu.

Novi poklici

Nekaj splošnih besedi

Več naročnic nam je sporočilo željo, naj bi prinesli v našem listu nekaj nasvetov o novih poklicih za nadarjena dekleta. O poklicih, ki še niso prenapolnjeni in za katere potrebna izobrazba malo stane.

Ko sem se prav v tej zadevi mudila pri nekem ravnatelju, mi je dejal: »Ne morem reči, da bi bilo toliko poklicev prenapolnjenih. Poglejte, tri in osemdeset delavk dela v moji tvornici, toda verjemite mi, da sem zadovoljen samo z desetimi. Kakor hitro bom zvedel še za kakšno, ki bo toliko sposobna kakor vsaka izmed teh desetih, se takoj popeljem z avtomobilom sam ponjo, odpustim najslabšo in bom novo jako dobro plačal. Samo da bi zvedel zanjo...»

Menim, da k temu ni mnogo pripominjati. Prav posebno zanimivo pa je, kar mi je neki drug podjetnik povedal: »Veste, veliko ljudi je, ki se boje težjega ali

bolj umazanega dela. Vsak bi se šel rad gospoda, malo delal in veliko zaslužil. Oni dan sem ure in ure iskal človeka med brezposelnimi, ki so prišli beračit v našo tvornico, da bi mi očistil kanal. Ali mislite, da sem ga dobil? Eden iz mojih vajencev se je sam ponudil, pa sem mu rad odštel čedno nagrado.»

Mimogrede sem slišala, kako se je neki možakar hvalil proti drugemu: »Vidiš, in tako bo moj sin v dveh letih na konju, kajti ta poklic še dolgo ne bo prenapolnjen.» Nalašč sem stopila za njima, da bi slišala, kateri poklic je to. Pa sem ujela med drugim tudi tole: »Ko je padel v tretji gimnaziji, nisem vedel, kam z njim. Stopil sem do prijatelja, ki dobro pozna naše poslovno življenje, pa sva skupaj preudarila. Za trgovino ima talent, sem mu rekel, toda kakšno stroko bi mu izbral, ko je vendar toliko trgovskih pomočnikov brez službe. Moj prijatelj pa mi je brž pregnal to skrb in mi pojasnil, da je najmanj brezposelnih tistih pomočnikov, ki opravljajo težje službe. Zato sem dal

svojega sina k trgovcu z barvami. Leto dni je pri njem, pa že zasluži na mesec po dve sto dinarjev, in že sedaj mu je rekel šef, da bo lahko ostal pri njem v službi, če bo hotel.»

Podobno je z dekleti. Samo še nekoliko bolj nerodno, ker imajo nekatere matere celo kopico predsodkov. «Nak, od doma pa že ne pojde!» «Nak, frizerka pa že ne bo!» Ali: «Nak, v hotel pa že ne, da se bo lahko vsak igral z njo.» I. t. d. No, ko bi šli po tem, bi morali svoje otroke kar lepo zapreti v omaro in jih obćudovati. Če ima dekle dobro vzgojo, jo lahko pošljete kamorkoli, pa se Vam ne bo izgubilo!

Vsako delo je pošteno, če si hoćemo z njim služiti denar. Pa najsi bodo starši že to ali ono, uradniki ali delavci, ako hćerko veseli in zanima kozmetika, pustimo jo. Dajmo ji priliko, da se dobro izuči in po strokovnih knjigah izpopolni. Zato je dobro, da se otroci nauće vedno še po en tuj jezik, pa najsi bo že francoščino, nemščino, angleščino ali karkoli.

Gotovo ste že večkrat slišali, kako je ta ali ona vzdihnila: «Oh, ta šivilja! Vso obleko mi je izpidila.» «Pomislite, ta frizerka mi je čisto skvarila frizuro.» In podobno. Kako moćno zaposlene pa so dobre moći, gotovo tudi veste. Kolikokrat ste že slišali o tej ali oni uslužbenki, ki Vam jo je katera priporočila. «Tisto zahtevajte, je zanesljiva strokovnjakinja in Vam zna dobro svetovati.» Ljudje si damo radi svetovati od strokovnjakov, zlasti še če so priznani!

In tako moramo na kraju spoznati, da je za sposobne ljudi tega ali onega spola še vedno dovolj dela na svetu. Drugi pa o novih poklicih.



Zaroka

(Nadaljevanje.)

Kar se tiće srćnih zadev, vlada dandanašnji že velika svoboda. Ljubezen po navadi zaiskri na skrivnem in je tem lepša, ćim dalje ostane tajna. Prava ljubezen in romantika sta posestrimi.

Najvećkrat se dva mlada ćloveka, ki se ljubita, pomenita o zaroki, poroki in poznejšem skupnem življenju do vseh podrobnosti, še preden zvedo starši za to. Sama med sabo vse opravi. Redke so zaroke, kakršne so bile vćasih. Sedaj ne poznamo več tiste drućabne prenapetosti in ceremonij, ki s srcem niso bile nikdar v pravem sorodu.

Fant razodene svojemu dekletu ljubezen, kakor in kadar nanese prilika. Gotovo pa ne prej, dokler ne opazi odloćilnega migljaja pri dekletu. Kakor hitro pa se zaroćenca domenita, že zahteva bon-ton svoje. Treba je namreć vso zadevo pojasniti staršem.

Ćeprav se tudi to izvrši dandanašnji že precej poljubno, so vendar nekateri ljudje, ki ljubosumno pazijo na drućabne oblike. Zato nekaj pravil o pravilnem vedenju.

Pametno dekle bo pri starših izkućalo že naprej pripraviti vse potrebno. Tudi bo svojemu zaroćencu dalo navodila, kako in kaj, da bi vse skupaj ne bilo preveć napeto.

Fant mora priti v praćnji obleki, se predstaviti staršem in jim na kratko vso stvar pojasniti. Če se s starši



Na ledu

ohlajena Ovomaltine je osvećujuća, redilna in prijetna pijaća.

HLADNA

OVOMALTINE

najbolje pogasi žejo, daje telesu novih moći, vraća veselje do življenja in dela.

Hladna Ovomaltine se najokusneje in najlaće pripravlja v ćasi Ovomix, ki se dobi za Din 15.— povsod, kjer se prodaja Ovomaltine.

Dr. A. WANDER, D. D., ZAGREB.

Zobe lahko kupite – pa ne svojih!

Zobni kamen Vam uničuje zobe!

Začne tako, da zob omaja ... svoje uničevalno delo pa konča takrat, ko zob izpade — če ga ne začnemo o pravem času preganjati! Za to ni treba drugega ko trde ščetke in — Sargovega Kalodonta! Sargov Kalodont je edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, s katerim se nevtrni zobni kamen polagoma in zanesljivo odpravi. Pravilna nega je tale: po 2 x na leto k zobnemu zdravniku na pregled — po 2 x na dan Sargov Kalodont!

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu



sporazume, pokliče oče ali varuh hčer, ki jo fant poljubi in tika. Ako ga pa starši odbijejo, mora ostati popolnoma dostojen in se vesti, kakor da se ni nič zgodilo. Dolžnost staršev pa je, da nikomur nič ne povedo o stvari in da tudi ne izpremene družabnega razmerja med obema družinama, če so znanci.

Dogodi se včasih, da naprosijo starši mladeniča za premislek. Tega se fant ne sme braniti in mora celo olajšati staršem informacije o sebi.

Nekateri zaprosijo za roko hčerke po tem ali onem svojem prijatelju. Lahko opravijo to tudi pismeno. Oboje ima svoje dobre in slabe strani. O takem človeku si lahko mislijo nje starši, da nima poguma, da ne zaupa samemu sebi ali pa da se nima v oblasti. Če pride človek v zadrego, dostikrat pozabi na vljudnost.

Vest o zaroki kakšne dvojice gre z neverjetno naglico v svet. Prav za prav bi ne bilo treba nobenih posebnih objav. Kljub temu pa predpisuje bon-ton: Če hočete zaroko objaviti v časopisju, morajo to storiti nevestini starši. Vdova, ki se zaroči, lahko stori to sama, če ne stanuje pri svojih starših. Zaroko pa lahko objavite tudi s posebnimi tiskovinami, ki jih razpošljete zancem in prijateljem. Tiskovina naj bo na dobrem papirju (kartonu), ki je preko polovice zložen, vendar brez zlate obreže. Na levi notranji strani javljajo starši zaroko svoje hčerke in navedejo tudi poklic zaročenca. Na desni strani pa objavi fant svojo zaroko. Ako stanujeta zaročenca v istem kraju, se označi bivališče samo enkrat, drugače pa je treba navesti najpoprej kraj zaročenke in potem kraj zaročenca. Ko je zaroka objavljena, stopita oba še na obiske k svojim sorodnikom in prijateljem.

Pojedina o priliki zaroke ni predpisana. Tako reč praznujejo po navadi kar skromno in v rodbini sami, in to šele po objavi. Če pa praznujete zaroko v širšem obsegu, si lahko objavo zaroke prihranite za to priliko. Pri zaroki nagovori nevestin oče zaročenca, ki se mu v kratkih besedah zahvali.

Kot zaročno darilo prejme dekle po navadi lep prstan s kamnom. Včasih kupi kdo že kar poročna prstana, v katera da vrezati dan zaroke. To je praktično, ker je treba pri poznejši poroki samo pretekniti prstan z leve na desno ali kakor zahteva duhovnik.

Kar sem tu navedla, so strogo družabni predpisi, ki jih, kakor sem rekla, dandanašnji ne upoštevajo več prav posebno. Vendar pa je prav, če žene in dekleta vedo zanje, zakaj še so ljudje na svetu, ki so do skrajnosti malenkostni.

(Dalje prih.)



Jerica Zemljanova:

(Konec.)

Nekaj o slovanskih in narodnih jedilih

Kisli šči.

1 kg mesa,

½ kg kislega zelja,

1 čebula,

8 do 10 dkg masla.

Kos mastnega mesa (goveja rebra in prekajeno svinjino) skuhamo do mehkega. Posebej pripravimo kisló

Kako sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih brez škodljivega stradanja.

Dobre dietetične Slatinske tablete za hujšanje.

Brez škodljivega stradanja in brez telovadbe sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih na ta način, da sem zauživala po trikrat na dan po dve *Bahovčevi Slatinski tableti*, ki se dobivajo v vseh lekarnah. Tem *Slatinskim tabletam* se moram zahvaliti, da sem izgubila odvišno



Želim ostati nepoznana, tehtala sem se pred in po dovršeni kuri s *Slatinskimi tabletami*.

maščobo in da se mi je zopet povrnila mladostna moč in energija, ki je nisem imela že več let.

Kako delujejo?

Sedaj se popolnoma lahko in hitro iznebite nezdrave maščobe in obvarujete svoj obraz pred gubami in grdim videzom, ki so posledica neprijetnega stradanja. Vzrok debelosti je navadno nepravilno delovanje organizma. Ne da bi oslabele Vaše telo, izgubite debelost, ako uživate *Bahovčeve Slatinske tablete*.

Začnite še danes in dobili boste zopet svojo mladostno moč in energijo, počutili se boste bolje, kakor ste se prejšnja leta, hkrati pa izgubite na teži vsak mesec 2 do 3 kg.

In zopet boste vitki in lepi. Sedaj Vas pa dela ta maščoba nesrečno. Radi bi skrili svojo obilnost, pa je ne morete. Sedaj Vam ni treba nič več skrbeti. *Bahovčeve Slatinske tablete* Vam pomagajo shujšati brez škode na zdravju. *Bahovčeve Slatinske tablete* so napravljene iz najboljših mineralnih soli in naravnih rastlinskih ekstraktov.

Bahovčeve Slatinske tablete dobite lahko v vseh lekarnah. Nad učinkom tablet boste vznemirjeni. Zahtevajte samo originalne, pristne, neškodljive *Bahovčeve Slatinske tablete* in zavrnite vsa nadomestila, ker ni nič uspešnejšega od teh tablet.

Sedaj je še čas, da se iznebite svoje preobilne teže in vsega, česar imate preveč na telesu.

Ena doza (100 *Slatinskih tablet*) stane Din 46,—, velika doza (200 *Slatinskih tablet*) pa Din 74,—.

Slatinske tablete izdeluje lekarna

MR. BAHOVEC
Ljubljana, Kongresni trg 12.

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo *Slatinske tablete* za hujšanje presenetljiv uspeh!

Reg. br. 4000 od 1. 1. 1938

zelje, ki ga ožmemo, oblijemo z vrelo vodo, odcedimo, seseklamo in prepražimo s seseklano čebulo na maslu. Nato ga pridenemo juhi in skuhamo. Ko je kuhano, zrežemo meso na primerno velike koščke in serviramo juho s smetano ali pa z ajdovo kašo. Če juha ni dovolj kisla, ji prilijemo surove zelnice.

Maloruski boršč.

1 kg mesa,	2 do 3 paradižniki,
jušne zelenjave,	2 krompirja,
2 do 3 rdeče pese,	kis,
juha,	surov pesni sok,
zelje,	kisla smetana.

Meso, najbolje $\frac{1}{2}$ govedine (prsni koš) in $\frac{1}{2}$ svinjine, skuhamo z jušnimi zelenjavami. Medtem zrežemo olupljeno rdečo peso na drobne rezance, jo pridenemo juhi in skuhamo. Ko je napol mehka, pridenemo na široke krpice zrezanega svežega zelja, ki smo ga prej poparili, na rezine zrezanega paradižnika, na kocke zrezanega krompirja in skuhamo. Po okusu nekoliko okisamo. Ko je meso mehko, ga zrežemo na primerne kose in dolijemo pred serviranjem surovega pesnega soka (nakar ne sme več vreti, da ne izgubi barve). K boršču serviramo posebej dobre kisle smetane in vatrúške.

Musaka iz modrih patližanov.

$\frac{1}{2}$ kg krompirja,	30 dkg teletine,
3 do 4 patližani,	1 čebula,
moka,	zelen peteršilj,
3 do 4 jajca,	6 dkg masti,
mast za cvrenje,	$\frac{1}{2}$ litra mleka,
sol,	4 jajca.

Krompir olupimo, zrežemo na rezine, ki jih paniramo v moki in raztepenem jajcu ter ocvremo na razbeljeni masti. Prav tako ocvremo tudi patližane (melancane). Posebej prepražimo zmleto meso s seseklano čebulo in zelenim peteršiljem na masti. Nato naložimo v pomazano glinasto skledo ali kozico plast krompirja, plast mesa, plast patližanov izmenoma tako, da je na vrhu zopet krompir. Po vrhu polijemo mleko, v katerem smo žvrkljali jajca, in spečemo v pečici. Serviramo kot samostojno jed s solato.

Čevapčiči.

$\frac{1}{2}$ kg govedine,	poper,
$\frac{1}{2}$ kg svinjine,	čebula.
sol,	

Govedino in svinjino (brez kožic in žil) zmeljemo z mesnim strojem, osolimo in opoprmo, dobro prengnetemo, napravimo za palec dolge in palec debele svaljke, ki jih hitro spečemo na mrežici nad žerjavico. Vroče serviramo z debelo seseklano surovo čebulo.

Vatrúške.

Testo:	Nadev:
25 dkg moke,	30 do 35 dkg sira,
1 dl smetane,	1 dl smetane,
6 dkg masla,	2 rumenjaka,
2 jajci,	1 jajce za mažo.
sol,	

Napravimo trdo testo, ga tenko razvaljamo in zrežemo z obodcem za krofe. Na sredo vsakega izrežka denemo malo nadeva, namažemo rob z raztepenim beljakom in ga zavijemo, a ne preko nadeva. Pustimo, da nekaj časa shaja, nakar pomazemo z raztepenim jajcem in spečemo svetlorumeno. Vatrúške serviramo k juhi.

Nadev: svež suhi sir pretlačimo skozi sito, prilijemo smetane, osolimo in primešamo rumenjake.

Poročile so se naročnice: gospodična Hilda Smolova z gospodom Jožefom Piklom od Sv. Jurija ob južni železnici, gospodična Malči Tratnikova z gospodom Franjom Lapijem od Sv. Jurija ob Ščavnici in gospodična Konstanca Pušnikova z gospodom Pavlom Mahničem iz Djevdjelje.

Mislite vsako uro po enkrat nase!

*Sodnevi čedni -
zvečer pa izmučeni
in utrujeni?*

In vendar so žene, ki se jim
nič ne pozna delo, ker ne
skrbe samo sempatja za svo-
jo kožo. To so žene, ki mislijo
vsako uro po enkrat na to:
poskrbeti malo zase in biti
lepa, je vendar kaj lahko.



ELIDA CREME

de chaque heure

Musaka iz zelja.

1 glava zelja,	30 dkg teletine,
10 dkg moke,	sol,
3 do 4 jajca,	poper,
mast za cvrenje,	zelen peteršilj,
10 dkg masti,	5 dl mleka,
30 dkg čebule,	4 jajca.
30 dkg svinjine,	

Glavo zelja očistimo, prerežemo na polovico in jo skuhamo v vreli, slani vodi. Ko je mehka, vzamemo liste vsaksebi, jim izrežemo srednjo žilo in jih povaljamo v moki in raztepenem jajcu. Nato jih ocvremo na razbeljeni masti, da zarumene, in jih ocedimo. Posebej prepražimo na masti sesekljanč čebule in zelenega peteršilja, pridenemo zmleto meso, osolimo, opopravimo in prepražimo ter ohladimo. Potem obložimo primerno pekačo ali kozico z ocvrtimi listi, pomažemo s pripravljenim mesom, položimo na to zopet plast listov, na te meso itd. (zadnja plast so listi). Nazadnje oblijemo vse z mlekom, ki smo ga žvrkljali z jajci, in spečemo v pečici. Serviramo toplo s solato.

Ražnjiči.

1 kg svinjskega stegna,	špile,
sol,	čebula ali redkvice,
paprika,	

Sočno svinjsko stegno zrežemo na 3 do 4 cm dolge in 1 do 2 cm debele koščke, jih osolimo in potresemo s papriko, nataknejo na 15 cm dolge šibice (špile) in jih spečemo na ražnju nad žerjavico. Med pečenjem ražnjiče vedno obračamo. Ko so pečeni, jih serviramo vroče s čebulo, narezano na debelo, ali pa z redkvico.



Pri teti Marici in njenih putkah

(Iz razgovorov s staro strokovnjakinjo v kurjereji.)

(Nadaljevanje.)

«Kako pa bi, recimo, lahko povišala plodnost kokoši povprečna kmetiška gospodinja, kakršnih je mnogo naših naročnic?»

«I, v prvi vrsti na ta način, da bi jim uredila življenje. Treba bi jim bilo redno pokladati boljše pičo in skrbeti za pravilen kokošnjak ali pa sedanjega osnažiti in popraviti, in če je treba, tudi povečati. Potem pa tudi tako, da bi kupila boljše vrsto kokoši, ki je za nesenje posebno odgojena. Čeprav piščanci dobrih jajčaric ne prenesejo enakega nesenja kakor so ga imele njih matere, se vendar pri povprečni kurjereji pozna, ako kupimo petelina iz takega gnezda.»

«Takole sem premišljevala oni dan: če imam n. pr. 12 kokoši, ki mi znesejo na dan po 8 jajc, jih moram imeti potemtako 1200, ako hočem dobiti na dan 800 jajc. Ali to drži, teta?»

«Pojdi no, neumnica mala! To bi bilo pa lepo. No, pa nisi ti sama, ki tako misliš. Veliko se jih je že na ta način urezalo. Stara kokošjerejska izkušnja pravi, da z



RJAVA POLT - NIVEA

CREMA * OLJE.

Zračna kopel! Solčna kopel! Uživate jo, kolikokrat morete! Poprej se pa morate nadržgiti z Nivea-Creme ali — oljem. To pospeši potemnitev, obenem pa omili nevarnost solnčarice.

Odkod ta učinek?

Od eucerita. Tega ne vsebuje nobeno drugo sredstvo za negovanje kože na svetu. Nivea je nenadomestljiva.

NIVEA je poceni: Creme: Din 3.50, 6.—, 12.—, 25.—.



večjim številom perutnine pada povprečna količina jajc na dan. Če imaš mnogo kokoši, se na povprečni plodnosti pozna, da se kokoši med seboj tako ali tako ovirajo. Čim več imaš kokoši, tem težje ugotoviš, katere so jalove, in tem večja je nevarnost zaradi nalezljivih bolezni. In zmešane so vse. Da bi pa 1200 kokoši razdelila v sto rodov in vsakega posebej obravnavala, kakor zahteva, to je pa skoraj nemogoče.»

«Ali se je treba pri kurjereji kaj ozirati na vreme?» sem vprašala, ko mi je oko obviselo na tetinih od solnca

ožganih rokah. «N. pr. na vročino? Kaj moramo takrat storiti?»

«Ih, kaj? Skrbeti moramo za senco. Kokošnjak moramo zračiti. Najlaže tako, da nadomestimo okna in vrata z žičnato mrežo. Paziti moramo, da kokoši niso nagnetene v kokošnjaku. Zato ga moramo, če treba, razširiti. Prav posebno je treba paziti na čistoto, zakaj vse bolezenske klice se v vročini mnogo hitreje razširjajo. Obnoviti je treba peščene kotanje in donášati kokošim svežega zelenja, če je trava v bližini posušena ali izhojena. Vodo

Draga gospodinjska pomočnica!

Ali hočete dobiti dobro službo? Ali hočete v službi, ki jo že imate, dobro napredovati? Katera izmed Vas si ne bo želela tega? Pogoji za to pa je, da ste boljši in znate več kakor ostale gospodinjske pomočnice in kuharice, ki jim ni do napredka!

Prva stopnja preko povprečnosti je, da se razumete na plin in plinovne aparate. Koliko rajši Vas bo sprejela vsaka gospodinja, če boste že znali ravnati s plinom, kakor pa če bi Vas morala šele ona poučevati v plinski kuhinji. Prav posebno pa Vas bo visoko cenila, če boste znali tudi varčevati pri kuhi s plinom in poleg tega skrbeti za vzorno snago kuhalnika in ostalih gospodinjskih aparatov. Zakaj če znate to dvoje, boste prihranili gospodinji mnogo denarja. Vsak mesečni račun Plinarne bo manjši ali pa boste za isto ceno pripravili s plinom več kakor do sedaj. Povrhu tega pa ostane aparat lahko veliko dalje v obratu, če ga negujete.

Prav nič težkega ni imeti plinovni aparat v redu, če ga iz vsega početka ne zanemarjate.

Kako čistimo kuhalnike, kako lahko s plinom varčujemo, kako pripravljamo na njih najbolj preprosto dobre jedi, vse to se lahko naučite na naših predavanjih o kuhi s plinom, ki jih Mestna plinarna vselej o pravem času naznani v dnevnem časopisju. Vaša gospodinja Vas bo gotovo rada pustila na ta predavanja, ker bo imela vendar sama koristiti od tega.

Toda ne pozabite privedi s seboj tudi vseh svojih prijateljev, prav posebno pa še takih, ki plina ne poznajo ali pa mu prav posebno ne zaupajo. Hvaležne Vam bodo za to.

Prisrčno Vas pozdravlja

Marinka Ratajeva
instr. Mestne plinarne.

moramo menjati po dvakrat na dan in postaviti posodo v senco. Tudi jajca moramo pobrati po večkrat na dan, da se ne prične razvijati plod v njih. Bolje pa je, če peteline tedaj ločimo. Potem nesejo kokoši le neoplojena jajca. Zaradi piče je pa kvečjemu važno, da moramo trositi čim manj koruze.»

«In če je mraz?»

«Tedad pa potrebujejo kokoši več hrane in posebno take, ki vsebuje veliko tolšče, n. pr. koruze in podobnih semen. Vodo jim je treba nekoliko ogrevati, da ne zmrzne. Če je prav mraz, je dobro, da kokošim opoldne kaj skuhamo. Živali naj pozimi ostanejo v kurniku. Če je pa solnčno vreme, ga izrabimo. Vendar pa moramo prej odmetati z izprehajališč sneg. Ponoči je dobro, da zavarujemo vetru izpostavljene stene, vrata in med posameznimi gredmi ves prostor z zavesami iz starih vreč. Kadar je prav posebno mraz, povijem jaz tudi gredi same s slamo, da kokošim ne omrznejo noge. Ker pa je zjutraj po navadi najbolj mraz, postavim naves-zgodaj v kokošnjak hlevsko svetiljko in jim natrosim zrnja med steljo, da lahko brskajo in se gibljejo. Jajca pa je treba brati jako pogosto, ker jih mraz razganja.»

«Teta, pa bi se dalo hkrati rediti kokoši in pridelovati sadje?»

«O, pa prav imenitno. Seveda, če je dosti prostora in ustrezajoča zemlja. Drevje je zaradi sence jako koristno. Jabolka, češnje, češnje in podobno. Srednje-visoko drevje naj bo. Kokoši gnoj je za sadonosnik zelo dober, poleg tega pa živali same uničujejo tudi razne sadne škodljivce. Kjer pa zemlja ni ugodna za sadno drevje, bi pa kazalo na kurje dvorišče vsaditi kakšen ahac ali drugo drevo, ki uspeva tudi na takih tleh. To je potrebno zaradi sence. Sedaj pa domov. Zvečerilo se je že. No, pa še kaj pridi!»

(Dalje prihodnjič.)



J. J.:

Vrtna dela meseca junija

Vrt je zdaj v najbujnejšem razmahu. Skrbeti nam je za pletev in rahljanje zemlje ter za obsipavanje rastlin. Ako nastopijo po deževju vroči dnevi, se naredi po vrhu zemlje skorja. To je treba na vsak način prerahljati, ker drugače ne more zrak v zemljo. Rahljanje in okopavanje izvršimo sicer lahko z navadnim orodjem (motiko in krevljem), bolj racionalno (temeljito in hitro) pa se naredi to z Wolfvim rahljačem in Wolfvim grebačem, ki se dobata v večjih trgovinah z železnino, v večjih trgovinah s semeni in pri Kmetijskih družbi oziroma zadruzi.

Od glavnate salate sadimo še tiste vrste, ki so odporne proti vročini. To so naša domača ledenka ter druge novejšje in izboljšane vrste ledenk (brazilska ledenka in izboljšana ljubljanska ledenka ali orjaški biser). Pač pa bi priporočali saditi več štrucarice, ki je proti vročini mnogo bolj odporna. Meseca junija sejemo tudi prvo endivijo, namenjeno za zgodnjo jesensko uporabo. V to svrhu vzamemo zgodnje rumene in mehke vrste.

Špinačo in redkvice sejemo po potrebi.

Fižolu prekljarju zasadimo preklje, paradižnikom pa kole. Bolje pa je, da napravimo paradižnikom, če stojijo v vrsti, podolžne latice ter razpeljemo in pri-



Tako bleščeče
sveže kakor prvi dan
po vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
TERPENTINOVIM MILOM
GT.1.2-33

Pere res belo!

vežemo poganjke po teh, ker jih na ta način solnce bolje obseva. Privezavati ne smemo trdo.

Zdaj sadimo tudi kapusnice (zelje, ohrovt, cvetačo ali karfiolo), grah, rdečo peso in radič za jesensko in zimsko uporabo.

Moče vrt ob tem času ne sme pogrešati. Ako ni dežja, pa moramo pridno zalivati. Zalivati je najbolj na večer. To velja posebno glede rastlin, ki imajo «srce»; to so tiste, ki imajo v sredini nežne in pokončno stoječe liste, ki tvorijo nekako vrečico (glavnata salata in kapusnice). V teh se nabere pri škropljenju voda, ki se na solncu tako močno segreje, da ožge nežne liste srca. Zaradi tega začne «srce» gniti in rastlina tudi pri najboljši negi ne napravi glave. Take rastline so brez vsake vrednosti in jih je treba čimprej odstraniti z vrta, pa nadomestiti z drugimi, zdravimi rastlinami.

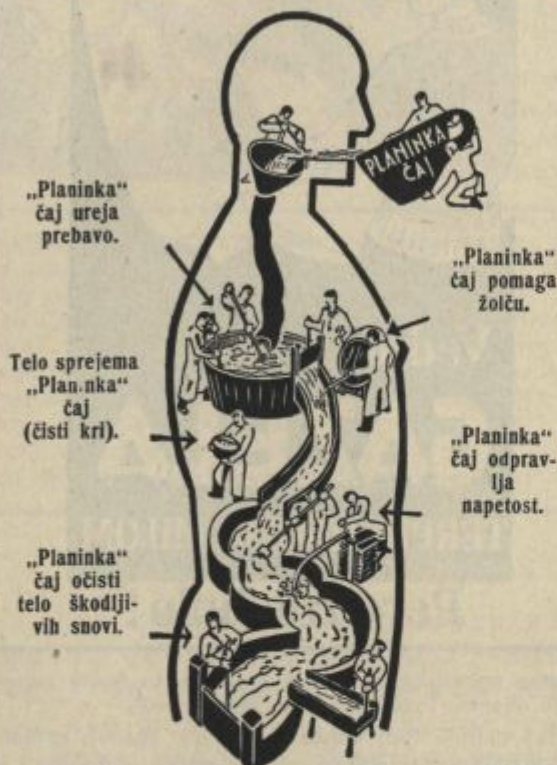
Birmanska darila

Marsikateri boter in marsikatera botra si belita glavo, kaj bi darovala svojim birmancem. Izbira je velika: knjige, okraski, obleka, morda polnilno pero ali srebrn polnilni svinčnik, ura ali kaj podobnega. Lahko je tudi pečatni prstan, ki napravi mladim ljudem vedno veliko veselja in jim je v trajen spomin. Mladi fantje in dekleta pa si še vse bolj želijo žepne ure. Zlasti za tiste, ki nastopajo vajensko dobo ali pa gredo po svetu, je ura posebno dobrodošlo darilo.

Mlada dekleta se veselijo, če dobijo za birmansko darilo kakšno srebrno stvar, n. pr. šest žličk za kavo ali lepo bonboniero, škatlo za toaleta ali s šivalnimi

Novo življenjsko moč in zdravje

prinaša spomladansko zdravljenje s **PLANINKA** čajem **BAHOVEC**



Vsakomur je potrebno spomladansko zdravljenje z vsestransko preizkušenim „**PLANINKA**“ čajem iz zdravilnih planinskih zelišč. „**PLANINKA**“ čaj čisti kri, jo osvežuje in razredča, izloča iz telesa vse tuje snovi in bolezenske strupe. Zaradi tega se je izkazal „**PLANINKA**“ čaj kot dragoceno sredstvo pri prebavnih težavah, črevesni lenivosti, zaprtju, debelosti, glavobolu in migreni, arteriosklerozi, jetrnih in žolčnih boleznih, ledvičnih boleznih, hemeroidih, pritisku krvi, omedlevici, nervoznosti in kožnih nečistostih (tvorih, ogrcih, mozoljih).

Pričnite torej tudi Vi še danes s **spomladanskim** zdravljenjem s „**PLANINKA**“ čajem Bahovec, ki naj traja 8 do 12 tednov.

Zahtevajte v lekarnah in drogerijah samo „**PLANINKA**“ čaj Bahovec. Pravi samo v plom-biranih paketih po Din 20— z na-pisom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. BAHOVEC
Ljubljana

Reg. br. 1349 z dne 6. VII. 1932.

MR. BAHOVEC



PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

potrebščinami ali pa kakšno-skledico. Priljubljene so tudi vaze ali fini lončki za cvetlice. Kako dražestni so na primer kupolasti ali okrogli kozarci za rastline spenjalke. Stojala za kaktuse z nekaj lončki ali pa sploh cvetlična stojala so zelo dobrodošla.

V tej življenjski dobi, ki pripelje s seboj često opredelbo mladih ljudi, se začenja razvijati njih lastno in samostojno življenje. Čisto vnanje se kaže to v veselju do lastnega imetja oziroma posesti, n. pr. do lastne sobe, čeprav je to samo kakšna mansarda (podstrešje). Tu se ustvarja novo kraljestvo, nekaj slik na steni, zastori, pokrivalo za divan po lastnem okusu, obeski po steni, praktična svetiljka za čitanje in delo: vse to spada k temu malemu svetu, in temu svetu lahko taki darovi marsikaj prispevajo in pripomorejo.

Starejši ljudje bi morali iti pri izbiranju takih daril z duhom časa in dajati praktično-koristnemu darilu prednost pred okrasno-igračkastim. V ta okvir spada lastna omarica ali polica za knjige; čitanja, ki se omejuje na dobre in primerne knjige, v teh letih zaradi splošne izobrazbe mladih ljudi ne smemo prepovedovati. Vsaka knjigarna lahko nudi pri takem nakupu primerne nasvete. Prav tako tudi naše uredništvo in uprava. Ogibati pa se morajo starši, sorodniki ali birmanski botri in botrice vsakršne plaže oziroma neprimerne književnosti in vseh pretiranih pustolovskih in vlomilskih oziroma zločinskih romanov. Taka književnost ima slab vpliv na značaj in uničuje okus za resnično dobro književnost. In take dobre književnosti imamo dandanes pri nas tako izvirne kakor tudi prevedene več kakor dovolj in iz vseh panog in književnosti. Domači kakor tudi tuji dobri pisatelji in pisateljice naj dobe prostor v knjižnicah mladine. Tudi to je lahko koristno delo ob birmi.

Nagrade se že zbirajo.

Za redno plačujoče naročnice pripravljamo posebne nagrade. Kadar bomo imeli vse nagrade zbrane, objavimo razpis. Po pogojih tega razpisa bo seveda izločena od izžrebanja tista mala peščica naročnic, ki ne plačuje svojih obrokov za list. Tem velja naš poziv, da takoj nakažejo zaostanek. Sedaj je skrajni čas. Nikar torej ne zamudite te ugodne prilike!

Kadar potujete.

Za dobo treh mesecev odvarjamo s tem rubriko, kjer bomo dajali naročnicam vsa pojasnila za potovanja, za letovanje in za zdravljenje brezplačno. Sporočite nam svoje želje in Vam v prihodnji številki prinesemo odgovor. Če se mudi, priložite za Din 3— znamk, da Vam pismeno odgovorimo.

Priporoča se damski česalni salon Emil Navinšek, Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Za smeh



V zoološkem vrtu občuduje Janezek slona:
«Mamica, pogledaj, kako je ta krava čudna. Rogove ima v gobcu, travo pa je z repom.»

«Obleka se vam čudovito prilega», pohvali gospod Nimanič prijatelja Fičfiriča. «Ali mi lahko poveste naslov svojega krojača?»

«Lahko! Toda le pod pogojem, da mu vi ne poveste mojega.»

«Kaj pa je vaš podnajemnik?»

«Izumitelj.»

«Kaj pa izumlja?»

«Zmeraj nove izgovore, kadar ga terjam za najem-nino.»

Fantek je sin znanega lovca. Tudi sam bo nekoč na-dušen lovec. To je že v krvi.

Pa ga vpraša učitelj:

«Če ustreli oče danes dva zajca, jutri pa enega, ko-liko bo to skupaj?»

Fantek odvrne:

«Šestnajst zajcev, tri lisice in osem fazanov, gospod učitelj.»

«No, Janezek, ali si pokazal gospodu zdravniku jezik, kakor sem ti naročila?»

«Da, mama, pa osle tudi...»

Pred zajtrkom



„Bubilote“

najboljši neuničljivi navi-jalec kodrov

zajamči po zajtrku najpopolnejšo ko-drasto glavo ali naj-lepšo ondulacijo.

Dobite ga povsod.

Franc Grögl, Zagreb, Vrhovčeva 19/II.
E. Mojsilovits, Beograd, Nikole Spasića 4.

Ta zgodnica je doma na Vzhodu. Neka družina s tremi otroki je stanovala v mestu, kjer so imeli zme-raj potrese. Oče in mati sta se bala za življenje svojih malčkov in jih hitro poslala staremu očetu, ki je pre-bival v nekem oddaljenem mestu, kjer potresov niso čutili.

Čez nekaj dni sta dobila oče in mati od starega očeta tole brzojavko:

«Vzemita otroke nazaj in pošljita potres!»

«Natakar, prinesite mi torej biftek z jajcem.»

«Tega vam pa ne bi priporočal, gospod.»

«Zakaj pa ne?»

«Ker ga nimamo več.»



VAŠI PLAVI LASJE

so ga vnovič privedli k vam!

Ni mogel pozabiti, kako dražesten sijaj in blesek so imeli vaši lasje ... In tako sta kljub vsemu postala srečna zakonska dvojica — radi Nurblood-a. Ta edinstveni specialni shampoo za blondinke (plavolaske) ne ohranja samo plavim lasem lasten zlati sijaj, temveč vrne tudi že potemnelim ali brezbarvnim plavim lasem njihov prvotni svetli zlati ton. V njem ni ni nikakih barvil, nikake Henna, je brez sode in brez vseh škodljivih sestavin. Milijoni gospa v Ameriki in tudi že tisoči plavolask v Jugoslaviji porabljajo Nurblood z največjim uspehom. Že prvi poskus kažejo presenetljive uspehe. Dobl se povsod. Poskusite ga se danes. Zahtevajte izrecno

**ROBERTOV
NURBLOND**

je najstarejši in v vseh deželah sveta razširjeni specialni shampoo za naravne plave lase. Čuvajte se ponaredb. Glavno zastopstvo za Jugo-slavijo: Parfumerija Nobilior, Zagreb, Illica 34.

Knjigarna pošlje svojega učenca k odjemalcu, da mu prinese naročeni kazenski zakon. Čez četrti ure se učenec vrne s knjigo.

«Ali gospoda ni bilo doma?»

«Ne. Prepozno sem prišel. Že sedi.»

Gospod Gobec je napisal umazano anonimno pismo. Za svojega soseda.

Gospod Gobec je poslal svojega nadobudnega sinč-čka na pošto, naj pismo odda.

Nadobudni sinček se je vrnil.

«Ali si pismo oddal?»

«Poštino sem ti prihranil, oče.»

«Kako?»

«Pismo sem kar sam nesel k sosedu.»

Žena ima jutri rojstni dan.

Možu je hudo.

«Kaj naj ti jutri podarim?»

«Oh, saj ni nič treba», se žena skromno izgovarja.

«Saj — to sem tudi sam mislil.»

Katehet pripoveduje otrokom o Bogu in vpraša po-tem:

«Andrejček, zdaj mi pa povej, kdo je višji in moč-nejši od kralja.»

«As», se odreže Andrejček.

«Ali je res,» je vprašal šef svojega uradnika, «da se je naš sluga Šilec o meni grdo izrazil?»

«Da, gospod, rekel je, da ste osel!»

«In kaj je še rekel?»

«Rekel je, da mi to lahko da pismo.»

«Zakaj mu niste rekli, naj to napiše? Imeli bi pis-men dokaz za sodišče.»

«Ker ... ker sem mu na besedo verjel.»

Za izprehode in izlete

Din. 49.

Din. 49.

Din. 49.

Din. 49.

Din. 69.

Din. 69.

Bata

Naročilna za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto Din 105—, za pol leta Din 54—, za četrto leta Din 27—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5—; za Italijo Lit 50—.
Posamezna številka Din 5—, krojna priloga Din 2—, gospodinska knjiga Din 20—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100—. Vezava teh knjig Din 60—.

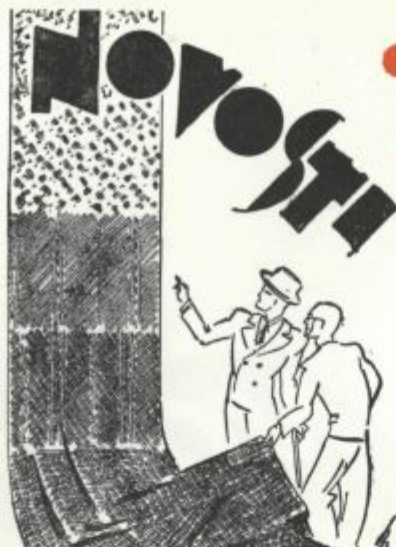
Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravljanje Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).



Perje in puh



A. & E. Skabernè
Ljubljana



Najnovejši vzorci!



Blago za
prevleko pohištva



Preproge za hodnike



Veliki izbiri

A. & E. Skabernè

A. & E. Skabernè
LJUBLJANA



Grozarijama na velika
reklamno prodajo za časa Velesojma od 1.—15. junija
Ne zamudite ugodne prilike!

A. & E. Skabernè
Ljubljana
Mestni trg stev. 10



Sifon



za sport
in turistiko



'Frote' za
kopalne
plašče



Ravnokar

dospeli
najnovejši vzorci





IMEJ VEDNO SOLNCE ... V PRALNEM KOTLU!

Naj si vremenski preroki še tako belijo glavo zaradi vremenskih muh — gospodinja si zna pomagati! Ona se zanese na Radion — na beljenje perila v pralnem kotlu! Zakaj Radion ne pere samo sam — na milijone bisernih kisikovih mehurčkov beli perilo lepo že takoj med pranjem. Naj bo solnce ali dež — perilo bo vedno brez madežev in snežnobelo v 15 minutah!

Schichtov

RADION

**DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI**